

NASILJE, KI IZZIVA AMERIŠKO DELAVSTVO

NAMESTO IZBOLJŠANJA RAZ- MER—PLINI, KREPELCI IN JEČE...

Chicaška policija napadla piketno linijo s plinskimi bombami

STAVKA V NEW ORLEANSU ODPOKLICANA RADI POLICIJSKEGA TERORJA

Medtem ko potuje po skandinavskih deželah Rooseveltova komisija, ki naj pronaide, kako so se tam pobotali delavci in kapitalisti, da žive v medsebojni slogi, pa ameriški kapitalizem po svoji stari navadi odgovarja na upravičene zahteve delavstva s — plinskimi bombami, krepelci in ječami! Jeklarski magnat Girdler, ki je lani tako brezobzirno zatrl stavko Republic Steel Co., dobiva posnemovalce v vseh krajih dežele. In, kakor brez malega vedno v takih slučajih, oblasti večinoma pomagajo delodajalcem streti delavski odpor.

Bombe za stavkarje v North Chicagu

V North Chicagu traja že dalj časa stavka delavcev v tovarni Chicago Hardware Foundry Co. Stavko vodi CIO in začela se je v znak protesta proti 10-odstotnemu mezdnemu znižanju, ki ga je odredila kompanija. Ker je bil delavcev pripravljen delati v zvezi s tem, so stavkarji obdali tovarno s piketnimi stražami. Vsled tega je šla kompanija pred sodnika Ralph J. Dadyja ter zahtevala sodno prepoved proti piketiranju in sodnik je tej želji ugodil. Stavkujoči delavci so pa vzlic tej prepovedi dalje piketirali tovarno, nakar se jim je začelo groziti s policijsko akcijo. Do te akcije je prišlo pred enim tednom, ko je policija napadla pikete, večinoma ženske, s plinskimi bombami. V napadu je bilo poškodovanih devet oseb, dočim je bilo šest piketov aretiranih in poslanih v zapor. Drugi dan pa so se vrata tovarne odprla in navzočih 80 mož močne policijske straže in stavkokazi so šli na delo.

Teror v New Orleansu

V New Orleansu je trajala nad mesec dni stavka voznikov tovornih avtov, organiziranih v uniji CIO. Tamošnje oblasti so se kmalu vmešale in policija je začela vprijeti pogone na glavni stan CIO, kjer so zborovali stavkarji, in celo goniti organizatorje CIO iz mesta. Po-

licija je v tem času izvršila nad 400 aretacij. Unija je nazadnje sklenila preklicati stavko, da "konsolidira unijo na delu in se pripravi na zaslišanje pred zveznim delavskim odborom." Tekom te stavke je igrala Ameriška del. federacija žalostno in strahotno vlogo skebske agencije, ki je preskrbela prizadetim podjetnikom svoje voznike, kar je naravno izzvalo marsikateri pretep med stavkujočimi člani CIO in skebi od ADF.

Nasilje pri Maytag Co.

V Newtonu, Iowa, traja že dalj časa stavka v tovarni pralnih strojev Maytag Washing Machine Co. Tudi tu je dalo povod za stavko 10-odstotno mezdno znižanje. Minuli teden je pa ta kompanija poskusila obratovati tovarno s pomočjo stavkokazov. To je razburilo stavkarje, ki so obkolili tovarno s piketnimi stražami, da preprečijo stavkokazom dohod. Kompanija je nato apelirala na gubernerja Kraschela, ki je poslal v Newton en bataljon državne milice in proglasil izjemno stanje. Miličniki so razpršili pikete, katerih je bilo okrog 450, po 20 minut traja-jočem spopadu, v katerem je bilo poškodovanih okrog 20 oseb.

V ječo z njimi!

Sodna prepoved je še vedno priključeno orožje delodajalcev proti stavkujočim delavcem. Stavkarji, ki jo kršijo, se s tem izpostavijo nevarnosti zapora. To je bilo ponovno demonstrirano v North Chicagu, ko je sodnik Dady obsodil 10 piketov, članov CIO na 20 do 120 dni zapore posamezno, češ, da so omaloževali sodišče, ko so vzlic sodni prepovedi dalje piketirali pred tovarno Chicago Hardware Foundry Co. Največ je dobil Robert Wirtz, vodja stavke, namreč 120 dni.

Stara muzika

Vse skupaj pa ni nič novega. Samo ponavljanje. Kapitalisti (Nadaljevanje na 4. strani.)

PRVA SEJA DELAVSKEGA ODBORA

Na sliki je pomorski delavski odbor, ki ga je imenoval predsednik Roosevelt, ko se je sestal k svoji prvi seji. Njegova naloga je posredovati in izravnavati delavske spore v parobrodni in drugih pomorskih industrijah. Člani tega odbora so, z leve na desno: dr. Louis Block iz San Franciska, Robert Bruere iz New Yorka, ki predseduje, in Claude E. Seehorn iz Denverja, Colorado.

DROBIŽ OD VSEPOVSOD

Nov vojaški spomenik

Pariz. — Francija se je te dni spomnila prvega francoskega vojaka, ki je padel v svetovni vojni; postavila mu je spomenik. Ta vojak je bil pehotni podčastnik Henri Sebold, ki ga je ubila nemška krogla jutraj dne 7. avgusta 1914. v belgijski vasi Houffalize, nedaleč od Bruslja. Ampak Sebold bi bil najbrže bolj vesel, če bi ostal živ...

Rooseveltova komisija

Stockholm. — Komisija, ki jo je predsednik Roosevelt poslal v Evropo, da prouči delavsko-delodajalske odnose v Angliji in skandinavskih deželah, je prispela na Švedsko. Med člani komisije je tudi Gerald Swope, predsednik korporacije General Electric. Švedsko delavstvo je sijajno organizirano, kar je švedske kapitaliste preplaščalo, da je cenejši in bolj zdrav, pobotati se z delavci in si pridobiti njihovo dobro voljo, nego voditi proti njim vojno po ameriškem načinu. Ali se bodo ameriški kapitalisti v Rooseveltovi komisiji kaj naučili iz tega, je pa seveda drugo vprašanje.

Zidje se vračajo

New York. — Ameriški Zidje, ki so se izselili v Palestino, se vračajo v Združene države. V zadnjih 12 mesecih jih je prišlo nazaj več, nego jih je odšlo tja. Vzroka sta dva: neurejene razmere v Palestini,

kjer se arabsko prebivalstvo trdovratno bori proti priseljevanju Židov, poleg tega so pa pogoji za obstanek še vedno boljši v Združenih državah.

11 ubitih v eksploziji

Baltimore. — Predčasna eksplozija 450 funtov dinamita, ki se je pripetila pri vrtanju vodovodnega tunela v bližini mestne črpalne postaje, je ubila enajst delavcev. Sedem jih je bilo mrtvih na mestu, ostali so pa podlegli zadoblim poškodbam v bolnišnici. Dinamit je eksplodiral, ko so ga delavci tlačili v izvrtano luknjo. Ubiti delavci so bili baltimorski Črnci.

Romunska kraljica umrla

Bukarešta. — Pretekli teden je umrla kraljica vdova Marija, ki je že dalj časa bolehal. Pokopana je bila v Sinaj. K pogrebu je prišel tudi princ Nikolaj, kateremu je njegov brat Karol vzel vse njegove naslove in privilegije, ker se je poročil z nekim meščanskim dekletom. Nikolaj pa je bil posvarjen, da mora takoj po pogrebu spet zapustiti deželo.

Anglija se pripravlja

London. — Daily Herald je poročal, da je vlada odredila pojačanje krovov angleških parnikov, ki rabijo sredozemsko pomorsko pot, tako, da se bo lahko montiralo na nje tolarne mir!

Tudi v Hitlerjevi Nemčiji vre

Medtem ko nemške finance pokazujejo, da se nacijski rajh nemara bliža finančnemu polumu, ki ga že dolgo napovedujejo gospodarski izvedenci, pa prihajajo iz Nemčije zanimive vesti, ki govorijo o vedno večji nezadovoljnosti med ljudstvom in odporu proti nacijskim oblastim, ki si daje odduška v delavskih stavkah, ki so sicer po nacijskih zakonih prepovedane. Tako so na primer pred kratkim zastavali uslužbenci v neki berlinski trgovini, ko so izvedeli, da se pripravljajo mezdno znižanje. Gospodar je poklical zastopnika nacijske Delavske fronte, toda uslužbenci so vztrajali pri svojih zahtevah, nakar se je agent Del. fronte podal in dal ukor — gospodarju ter mu zaobil, da Hitler noče nobenih stavk. Gospodar je nato pristal na zahteve uslužbencev.

V neki berlinski tovarni pa so delavci prenehali z delom, ko so opazili za hrbtno nadzornika z uro, ki je meril produkcijo posameznih delavcev v priganjaške svrhe in da bi obenem dobil podlago za mezdna znižanja. Ko je uprava podjetja uvidela, da se delavci ne mislijo podati, je umaknila nameravane pospešitev produkcije in mezdna znižanja. Take sporadične stavke so zadnje čase nekaj običajnega po vsej Nemčiji, dasi nacijski pazi, da ne pride o tem nobena beseda v nemški tisk.

V Saarbrückenu je prišlo pred kratkim do ostrih demonstracij hišnih gospodinj, ki so protestirale proti prepričnim odmerkom mesa in masti, ki se dobiva na karte, kakor med vojno. Nekatere ženske so jezno vzdihale: "Tako ne more dolgo iti! Stvari se bodo morale spremeniti!"

Tudi v Avstriji vlada velika nezadovoljnost, vzlic nacijskim čistkam. Tako so se v enem slučaju uprli nacijski četniki, poslani na delo na polju, pa niso hoteli delati. — Nemci iz rajha pa hite v Avstrijo, kjer je še dobiti raznih stvari kot volno, belo moko, platno itd., ki jih v Nemčiji ni dobiti na trgu. Stvar je šla že tako daleč, da je začel Hitlerjev tisk svari, da Avstrija "ni skladišče brez dna".

Tajne protinacijske organizacije spretno izrabljajo vse te ekonomske potežkoče proti režimu, skušajoč izpodkopati mu tla.

Kadar naročate knjige, poslužite se Proletarceve knjigarne.

Dve obletnici: Španija in Kitajska

PO DVEH LETIH FAŠISTIČNIH NAPOROV ŠPANIJA SE VEDNO NI NA KOLENIH.—ZDRUŽENA KITAJSKA SE JUNASKO UPIRA JAPONSKIM OSVOJEVALCEM

Te dni je minulo dve leti, odkar se je dvignil proti legalni španski vladi uporni general Francisco Franco ter povedel proti nji večji del španske redne armade in legije maroških Mavrov. Njegov namen je bil, vreči to vlado, ki je imela za seboj večino ljudstva, uničiti republiko in vzpostaviti fašistično diktaturo pod pokroviteljstvom Musolinija in Hitlerja, ki sta v Španiji zelo zainteresirana iz imperialističnih razlogov.

"No pasaran!"

Tisti dnevi v juliju 1936. l. so bili zelo kritični za mlado republiko. Večina vojaštva in oficirjev je bila na Francovi strani; vlada je bila skoro da brez vsake oborožene sile. Zdelo se je, da je bila republika izgubljena. Toda Franco je storil eno napako, ki je koristila republiku: obnavljal se je in dal vladi časa, da je v naglici organizirala republikansko milicijsko armado. Delavske unije, politične organizacije, republikanske organizacije so v vsej naglici rekrutirale to armado iz vrst svojega članstva. Tej armadi pa je manjkalo modernega orožja, oficirjev in vojaškega treniranja, zato so bile njene izgube prve mesece silne in Madrid vzlic njeni hrabrosti v nevarnosti padca. Toda obupali ti ljudje niso. "No pasaran!" (Ne smejo naprej!) so vzdihali in se junasko borili proti veliki mehanični premoči fašistov. V kritični uri so jim prišli na pomoč mednarodni prostovoljci ter jim pomagali ustaviti prvi naval fašistov pred madridskimi vrati.

Po dveh letih

Franco in njegovi zavezniki so mislili, da bodo imeli Španijo v pesteh v najkrajšem času. Grdo so se urezali. Danes, po dveh letih, se jim španska republika še zmirom krepko zoperstavlja, dasi nima na razpolago toliko modernega orožja, letal, tankov itd. kot Franco; in vzlic temu, da jo je klaverna politika takozvanih demokratskih velesil oropala pomoči v orožju, s katero bi že davno zmagała, da jo je dobila. Španska republika je še

zmirom na nogah, čeprav fašistični letalci že dve leti obmetavajo španska mesta z bombami in pobijajo civiliste, skušajoč tako ubiti moralo med lojalisti. To se jim pa ni posrečilo in vse, kar so dosegli s tem, je sovraštvo in krepkejša volja do odpora. Fašistični rablji so pokazali špance, kaj lahko pričakujejo od njih, zato je večina vladi zvestih špancev danes odločena, rajši umreti, nego kloniti tilnik pred temi razbojnikmi.

Republika še ni izgubljena

Vladni teritorij se je v teh letih znatno skrčil, zlasti po vladni ofenzivi pri Teruelu, ki se bo najbrž izkazala za veliko pogreško, ker je zelo oslabil republikansko armado, koristi pa ni prinesla. Toda republika ni še izgubljena. Položaj na bojiščih je resen, toda še ne obupen. Njene armade se še in se bodo še zoperstavljale sovražniku. In dokler bodo vzdržale, je vedno upanje. Medtem pa utegne zapihati po Evropi drug politični veter, ki bo naklonjen španski republikanski stvari.

Vojna na Kitajskem

Tudi sanje japonskih generalov so se slabo obnesle. Pričakovali so, da bodo imeli Kitajsko najdlje po nekaj mesecih vojne v žepu, a so namesto tega doživeli dolgo rajdo grenkih razočaranj. Najhujše pa jih boli to, da so Kitajci pred vsem svetom demonstrirali, da je bila tista o "nepremagljivi japonski armadi" navaden mit ali pravljica, saj so jih nekačr posteno nakracali, čeprav so Japonci mnogo bolj oboroženi. Vojna traja že eno leto in japonski militaristi so še zelo, zelo daleč od svojega cilja. Tudi njim ne pomaga masno pobijanje civilnega prebivalstva z razičnimi bombami. Učinek je tisti kot v Španiji: sovraštvo napadenega ljudstva in odločenost, vztrajati v boju do trpkoga konca. Zdj se Japonci trudijo prodreti do Hankowa, toda Kitajci so zaenkrat njihovo ofenzivo ustavili. Japonski napad je Kitajce (Nadaljevanje na 2. strani.)

IZ UPRAVNIŠTVA

Ta teden smo poslali opomine vsem, ki imajo poteče- no naročnino, posebno v kra- je, kjer nimamo agilnih zastopnikov.

Prosimo vse, da naročnino v kratkem obnove. Zavedati se moramo pač vsi, da imajo gotove obligacije na- pram svojim upnikom, kate- re morajo biti poravnane mesec za mesecem, zato je potrebno, da so vsi naročni- ki točni z obnavljanjem svo- jih naročnin.

Kjerkoli je mogoče, sku- šajte nagovoriti tudi svoje znance in prijatelje, da se naroče na Proletarca. Sploh naj bo parola nas vseh: Pro- letarca v vsako slovensko hišo!

Politični obisk angleškega kralja v Franciji

Pretekli teden sta obiskala Francijo angleški kralj George VI. in njegova žena, kraljica Elizabeth. Njun obisk je bil do- cela političnega značaja, ka- kor nedavni obisk Hitlerja v Rimu. Naznanjen je bil že pred meseci. Chamberlain je poslal kraljevski par v Francijo, da svetlo pokaže, da vojaška zve- za Anglije s Francijo še vedno drži in da bosta ti deželi v slu- čaju možnega spopada med evropskimi imperialisti stali skupaj. Istočasno je pa ne- dvomno hotel s tem obiskom zabrisati slab vtis, ki ga je na- pravila na Francoze njegova zunanja politika, ki je zlasti v španskem slučaju neuprikrilo naklonjena fašizmu.

Chamberlainova politika je politika angleškega imperia-

zma, ki je vedno gledal, da so se drugi tepli in kolikor mogo- če izkravali ali omagali, mu- tem je pa stopil na noge Lon- don in diktiral mir, kakršen je njemu prijal. Chamberlainova španska politika stremi za tem, da zmaga general Franco in da on in njegov glavni pokrovitelj Mussolini med tem tako oma- gata, da bosta pripravljena sprejeti take pogoje, kakršne jim bo narekoval v interesu an- gleškega imperiazma Cham- berlain.

Neumno je misliti, da bi an- gleški imperialisti kdaj mirno dopustili, da bi se Mussolini ali kdorkoli trdno vsidal v Špa- niji. V interesu Velike Britani- je je, da ostane Španija samo- stojna in — šibka. Toda nobe- na druga država je ne sme do-

biti pod se, kajti s tem bi bila ogrožena pomorska pot po Sre- dozemskem morju in skozi su- eški kanal v Indijo, kar bi bila katastrofa za angleški impe- rializem. Da si angleški toriji žele Francove zmage, pa tudi ni vzrok kaka ljubezen do fa- šistov, pač pa strah, da bi zma- ga španskega delavstva preveč navdušila evropsko delavstvo, vključivši angleško. Naj le španci izkervavijo, je Chamber- lainovo geslo, pa še Italija zra- ven, potem bomo pa mi dikti- rali mir!

Seveda toriji računajo, da se Mussolini po zmagi ne bo hotel umakniti iz Španije. Saj zato so tudi pognali Anglijo v naj- večjo oboroževalno tekmo v zgodovini. In tako računajo, če ne bodo zadostovale eko-

nomske sankcije. (odtegnitev kreditov itd.), bomo pa udarili z oboroženo pestjo.

Toda Anglija v takem sluča- ju ne mara in ne more ostati sama, že zaradi Hitlerjeve Nemčije. Francija ji bo v ta- kem slučaju krvavo potrebna. Zato je Chamberlain poslal kraljevski par v Francijo, da tam ustvari ugodno razpolo- ženje "za vsak slučaj".

Francozi so angleški kraljev- ski par sprejeli zelo navduše- no. V Parizu je pozdravilo an- gleška gosta nad pol milijona ljudi. Tudi Francoze že nam- heč spreletava kurja polit apri- e Mussolinijevih in Hitlerje- vih imperialističnih nakan, za- to jim je "zagotovilo", ki sta ga prinesla angleški kralj in kraljica, zelo dobro delo.

POPER ZA IZOLACIONISTE

Polet Howarda Hughesa in tovarišev okrog sveta, ki je bil napravljen v manj kot štirih dneh, je bil hud poper za tiste Amerikance, ki verjamejo, da se Ameriki ni treba bati evropskih in azijskih imperialističnih militaristov, ker jo varuje dvoje širokih oceanov, Atlantik in Pacifik.

Hughesova partija je preletela Atlantik v šestnajstih urah! Lindbergh, pred desetimi leti, je premeril isto pot v 33 urah. Hughes je torej skrajšal razdaljo med New Yorkom in Parizom več kot za polovico. In čez nekaj let bodo poleti okrog Atlantika še krajši!

Nekaj dni po Hughesovem poletu pa je neko angle- ško letalo napravilo polet iz Irske v Canado (2,000 milj) v 13 urah in 29 minutah.

Ti poleti pomenijo dvoje: prvič, da ni daleč čas, ko bo vzpostavljena redna zračna potniška služba med Ameriko in Evropo; drugič, da se naglo bliža čas, ko tudi Amerika ne bo več varna pred bombnimi letali evropskih imperia- listov. In ameriški izolacionisti, ki so menili: "Amerike ne more nihče napasti, ker jo varuje dvoje oceanov, zato nas ne briga, kaj se godi po svetu!" bodo morali revidirati svoje stališče v zunanji politiki.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75,
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka
popoldne na priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Samuel Insull

V novembru leta 1934. je zvezna porota v Chicagu opro-
stila bivšega elektrarskega magnata Samuela Insulla in tova-
riše, ki so bili obtoženi, da so zlorabljali zvezno pošto v slepar-
ske namene. Insullove kompanije so namreč pred krahom
razposiljale cirkularje, ki so silno pretiravali resnično vrednost
Insullovih podjetij. Namen teh cirkularjev je bil, pridobiti
ljudi, da bi se bolj posegali po delnicah Insullovih podjetij.

Kakor že povedano, so bili obtoženci oproščeni.

Insull sam, ki je po polomu svojega industrijskega in fi-
nančnega imperija zbežal iz Združenih držav — pozneje je
dejal, da se je bal, da ga ne bi množice v Chicagu raztrgale —
ter dve leti begal po Evropi, dokler ga nazadnje niso dobili v
roke zveznih justičnih agentov, je nastopil na tej obravnavi v dra-
matični pozi revčka, ki je izgubil v krah — vse do zadnjega pe-
nija. S tem se je hotelo vplivati na poroto, da bi se usmili-
la obtožence ter ga oprostila.

Toda ta komedija (dasi so bile Insullove solze najbrž
iskrene: kdo se pa ne bi zasmilil samemu sebi, če bi treščil iz
takih višin tako globoko, kakor je bil njegov slučaj?) ni bila
glavna karta Insullove obrambe; ta je bila nekaj drugega.
Obramba je izjavila:

Samuel Insull in ostali obtoženci niso krivi, temveč je kriv
sistem, ki je omogočil, da so obtoženci mogli vršiti finančne
manipulacije, ki so imele za posledico neizbežni polom in iz-
gubo nestetih milijonov dolarjev, ki so jih vložili ljudje v In-
sullove delnice.

Menda je bilo to prvič v zgodovini Amerike, da je kapita-
listična obramba priznala, da je kapitalistični sistem zanič, ker
je postavljen na napačno podlago.

Trditev, da Insull kot poedinec ni bil kriv, temveč sistem,
ki je omogočil njegove manipulacije, je bila pravilna. Če bi ne
bilo takega sistema, bi ne moglo biti Insulla — tistega Insulla,
"finančnega čarovnika", ki je umetno napihoval in napihoval
vrednost svojih podjetij, kakor otrok mehurček iz milnice, do-
kler se ni vse skupaj razletelo, prav tako, kakor — mehurček
ali balonček iz milnice! Toda sistem je bil tak, da ni le dovolje-
val vse to, temveč je človeka kot je bil Insull naravnost vabil.
Poskusi svojo srečo! In Insull ni pomišljal.

Taka je z vsakim posameznim kapitalistom. Če bi ne bilo
gospodarskega stroja, ki jih omogoča, bi jih ne bilo. Kadar
bodo ljudstva odpravila kapitalistični gospodarski sistem, ne
bo več kapitalistov. Ta ugotovitev je sicer tako preprosta, da
se sliši skoraj otročje, v zvezi s tem pa je še danes ne razume in
zapopade 99 odstotkov Amerikancev, ki se jeze na posamezne
kapitaliste, sistema, ki jih je postavil sem, pa ne vidijo.

Ta sistem, ki ga je obtožila Insulova obramba, obtožbo pa
potrdila porota, ko je obtožence oprostila, je še zmirom tu, če-
prav so zadnjič, ob priliki Insullove smrti nekateri kapitalisti-
čni listi zapisali, da je ta sistem mrtev, češ, zdaj živimo v dobi
New Deal.

Toda Rooseveltov New Deal še zdavnaj ni odpravil tega
sistema. Nasprotno: krakajočo mrho je spet postavil na noge, da
ga zdaj lahko brca! Res je, da je ta sistem pod Rooseveltovo
upravo dobil nagobčnik, da se ne morejo ponoviti divje finan-
čne orgije, kakršne so privedle deželo na rob gospodarskega
propada 1929. leta, in da je moral marsikje nekoliko popustiti
od svoje moči. V zvezi s tem pa je ta sistem še vedno tu.

In tu bo ostal tako dolgo, dokler ga ljudstvo samo — de-
lavci in kmetje — ne bo odpravilo ter ga nadomestilo z novim,
boljšim sistemom.

Razni "odrešeniki", prežeti kapitalističnega duha, kakor
na primer predsednik Roosevelt, ne bodo tega nikdar izvedli.

To je naloga, ki čaka na ljudstvo, da jo reši.

Inteligenca, kmečko ljudstvo in
socializem

"Če se spodtikamo nad počasnim prodiranjem socialistične
ideje med kmečkim ljudstvom, koliko bolj bi se morali šele
čuditi, da se inteligenca tako malo prime. Koliko časa traja,
preden se posameznik v inteligenčni masi zave, kam sodi so-
cialno, politično in kulturno!" — Naši Zapiski. 1912. 1.

"Zato se bodo polagoma morali tudi tisti inteligenti, ki
menijo, da sodijo v kakšno višje sfere bodisi po svoji izobrazbi
in svojih študijah, bodisi po svoji socialni stopnji, privaditi mi-
slati, da drugje rešitve na Slovenskem niti niso, nego v social-
ni demokraciji — sicer zapadejo klerikalizmu." — "Naši Zapi-
ski", 1911. 1.

Napačno podvzeta "revolucija"

Revolucija v Mehiki je šla po gobe. Finančni New York
in London sta lahko spoznala, da se revolucije v korist izkori-
ščevalcev več ne izplačajo.

"Kar je bilo dobro za naše očete in pradede, je dobro tudi
za nas," je beseda, ki je povzročila, da padamo nazaj v bar-
barizem.

Kapitalizem koplje sam svoj grob, toda zagrebati se sam
ne more. To mora storiti socializem.

BREZPOSELNI ZAHTEVAJO POMOC

Policija v Philadelphiji skuša razpršiti brezposelne
delavce, ki so po masnem shodu, sklicanem pod vo-
dstvom CIO in AFL, odšli v mestno zbornico, kjer so za-
htevali, da se aproprira dva milijona dolarjev za pod-
pore brezposelnim. Policija pa je bila preobila in brez-
poselni so prišli v mestno zbornico, kjer so stali svoje
zahteve.

"ŽIVLJENJE V REPUBLIKANSKI
ŠPANJI NI NORMALNO..."

Dopisnik ameriških listov
John Langdon-Davies piše:

"Pravkar sem se vrnil z mo-
jega šestega obiska v republi-
kanski Španiji, odkar se je za-
čela vojna in povedal vam bom
nekaj stvari, ki sem jih sam
videl:

Očividci nam večkrat pripo-
vedujejo, da je življenje v
Francovem teritoriju normal-
no. Jaz pa moram takoj reči,

da nisem nikdar našel normal-
nega življenja v vladnih pro-
vincah. Tam preži na ljudi ne-
nadna smrt iz zraka; tam je
tudi pomanjkanje; in tam opa-
žate posledice enega največjih
preseljevanj, kar se jih je kdaj
kje vršilo. Izza izbruha civilne
vojne je več kot en milijon lju-
di zapustilo svoje domove ter
zbežalo v republikanske pro-
vince, kjer jih je sprejelo pre-
bivalstvo desetih milijonov, sa-
mo čisto v zadregi za živeč,

kar pa teh ljudi ni motilo, da
ne bi gostoljubno sprejeli med
se beguncev. Nobena družina
ni preravnala, da ne bi sprejela
enega ali dveh begunskih o-
trok. V vsaki vasi so večje hiše
spremenili v zavetišča. Zraven
tega so bila organizirana obir-
na begunska taborišča. Vlada
Španije je slika ogromni poso-
di, ki se ne prestopa krči in v
katero se neprestano izliva več
in več človeškega trpljenja.

Večina izmed nas sovraži
statistike, ker večini izmed nas
tudi nič določnega ne povedo.
Zato se bom omejil na to, da
vam povem zgodbe o nekateri-
h poedincih, ki jih poznam
in o katerih mislim, da v ma-
lem povedo približno, skozi
kakšne izkušnje je moralo iti
na tisoče njihovih sotrpinov.
Visoko v Pirenejski je skupina
kolonij, ki jo tisti izmed nas,
ki smo jo organizirali, kličemo
"otroška republika". Naj vas
seznamim z nekaterimi prebi-
valci te kolonije.

Mali triletni deček v plavi
obleki je prišel iz Santandra.
Vse, kar je o njem znanega,
pove listje papirja, ki so ga na-
šli v njegovem žepu in na kate-
rem je bilo zapisano: "Otroko-
vo ime je Jose... Jaz sem nje-
gov oče. Ko Santander pade,
bom ustreljen. Kdorkoli najde
mojega otroka, je prošnja, da
skrbi zanj." To je bilo vse. Jose
ni imel nobene identifikacijske
tablice, kakor drugi begunski
otroci. Zakaj ne? Kdo ve? La-
hko pa uganemo. Ko je oče z
otrokom prišel do pomola, je
morda našel begunsko ladjo že
natrpano in ko ni videl druge-
ga izhoda, je dečka nemara
kar vrgel preko ograje na
krov, upajoč, da ga tako reši.
Jose je eden izmed 45 tisoč o-
trok, ki so pribežali iz biskaj-
skih mest Bilbao in Santander.

Nekega dne je pri nas za-
zvonil telefon. Dva tisoč begu-
ncev je prispelo na postajo v ob-
mejni vasi, med njimi 97 otrok
brez staršev. Ali jim moremo
pomagati? Na potu so že tri
dni: dva dni na tovornem par-
niku, en dan po železnici pre-
ko Francije. Zadnji begunci,

ki se jim je posrečilo zbežati
pred padcem Gijona v Asturi-
ji. Vsi so utrjeni, lačni, zane-
marjeni.

Posrečilo se nam je pripra-
viti ležišča za dvajset od teh
otrok. Ostalih 77 je moralo
prebiti vso noč na peronu po-
staje, pet tisoč čevljev nad
morjem, v oktobru in s snegom
na gorskih vrhovih krog in
krog.

Opraviti imam 6 petimi se-
strami, ki so si čisto podobne,
razen po velikosti; vsaka ima
culico. Neki deček trinajstih
let jim pomaga spraviti precej
težke culice na pleča. Potem se
obrne k meni: "Priatelj," pravi,
"moj oče je ostal v vojni; ali
ga bodo ubili?" Pogledal
sem ga ter si zaželel, da bi se
obnašal kot otrok — jokati ali
pokazati strah. Nič takega.
Strašne izkušnje so napravile
iz teh otrok odrasle ljudi, pre-
den je prišel njihov čas.

"Ne vem", sem mu odgo-
voril. "Vse, kar lahko storimo,
je, da upamo."

Deček se je zamislil za hip.
"Da", je dejal čez čas; "vse,
kar nam je stalo, je upanje."
Nato je pomagal deklicam na
tovorni avto.

Drugi dan smo jih naložili
na vlak, kolikor smo jih mogli.
Nato se je začelo žalostno po-
tovanje od kraja do kraja; na
vsaki postaji je čakal župan
dotične vasi in povedal, koliko
beguncev lahko sprejmejo. To
potovanje se je nadaljevalo,
dokler niso vsi našli zavetišča.

Nekega dne sem fotografir-
al dveletno Marijo. Dekletce
je iz Malage. Ko so se fašisti
začeli bližati temu mestu, je
150 tisoč ljudi zbežalo proti
Almeriji. Maria je bila v ma-
terinem naročju, njen šestlet-
ni bratec pa je korakal ob strani.
Nenadoma so se pojavili
nad begunci tuji letalci ter za-
čeli pošiljati v nesrečne begun-
ce točo krogel iz strojnih pušk.
Marijin bratec je ostal pod ku-
pom kamenja ob cesti... ona
in mati ste se pa rešili... Ko
mi je deklečina mati pripo-
vedovala to zgodbo, smo čuli tre-
skanje težkih letalskih bomb,
ki so padale na Barcelono, do-
li na jugu — treskanje, ki ga ni-
hče ne pozabi, kdor ga je čul...
Dečki, ki so se igrali okrog
nas, so se zanimali za oddalje-
no treskanje. "To je bila neme-
ška bomba", je dejal eden iz-
med njih. Neki drug deček je
pa ugovarjal: "Nak, mislim,
da je bila italijanska bomba..."
Nato so nadaljevali
svojo igro.

Zdaj naj vam povem svojo
zgodbo še 14-letni Ramiro
Ruiz, begunec iz Madrida: ka-
ko so prišli otroci iz oblegane-
ga glavnega mesta in kako o-
trok gleda na devet mesecev
groze sredi med bombami in
granatami:

"Ljudje niso vedeli, kaj sto-
riti. Nekateri so se zatekli v
kleti, drugi so ostajali v hišah
in mnogi jih je bilo pokopanih
pod razvalinami. Ljudje so jo-
kali, ker niso imeli živil, da bi

jih dali svojim otrokom. Poto-
vanje iz Madrida je bilo jako
utrudljivo; potovali smo na to-
vornem avtu. Nekateri otroci
so bili veseli, drugi žalostni,
ker so županičili za seboj star-
še, nekateri so pa spali. Spo-
toma smo videli polja. Moški,
ki jih obdelujejo, s tem poma-
gajo vojni. Potovanje je bila
jako počasna. Kilometri so se
vlekli neznansko počasi. In edi-
no vprašanje otrok je bilo:
'Kdaj bomo dospeli?'

Naposled smo prispeli v Va-
lencijo, kjer smo spet videli ve-
sele ljudi. Tam smo prenočili,
toda ob štirih zjutraj nas je
zbudilo tuljenje siren; uporni-
ške ladje so bombardirale me-
sto. Drugi večer smo se odpe-
ljali v vlak v Puigredro. Me-
sto je bilo videti prijazno in
tamkajšnje jezero zelo ljubko.
Ko smo se drugo jutro zbudili,
je mnogo otrok jokalo, eni, ker
je bilo naše prenočišče brez
pohištva in druge opreme, dru-
ga pa zato, ker so se spomnili
na svoje starše."

Tako sem vam jih našel:
Joseja, čigar oče se je pobrigal
za njegovo rešitev, sam pa po-
čakal na smrt v Santandru; de-
čka, ki ga je skrbelo za usodo
njegovega očeta, ki je ostal na
svojem mestu kot branilec Gi-
jona; Marijo, ki je v materinem
naročju bežala iz Malage in
jedva ušla smrti; in Ramiro
Ruiza, ki je pribežal iz Ma-
drida.

In to, kar je doletelo njih,
sliči onemu, kar je doletelo na
tisoče in tisoče drugih španskih
otrok.

Ne, življenje v republikan-
ski Španiji ni normalno."

Neki drug ameriški poroče-
valec piše o Francovem terito-
riju, da je tam vse drugače; si-
cer visi v zraku neka skrita ne-
gotovost, ali drugače je življe-
nje videti normalno. Kako bi
tudi ne bilo, ko pa ima vlada
v Barceloni toliko človeškega
srca, da ne pošilja bombnih le-
til pobijati neoborožene civil-
ste in nedolžno dečo, kakor de-
la upornik Franco, lutka Mus-
solinija in Hitlerja in "ljublje-
ni sin" sv. očeta v Rimu?!

I. J.

Prispevki za špan-
ske borbe

XXIII.

Lawrence, Pa. — št. 245 SNPJ,
\$2.00.

Franklin, Kans. — št. 92 SNPJ,
\$2.00.

Girard, O. — št. 18 SSPZ, \$2.00.

New Waterford, N. S. Canada. —

Po 50c: James Ling, B. Rasmak in

Kazimir Gaspard; po 30c: Mathias

Gottler in Joseph Jakovac; po 25c:

D. Nadasdy, A. Gattler, S. Hamfer,

A. Hagstegen, D. Mirko, Victor Ma-

jarich, Emilio Mattalini, John Vla-

sich, F. Niedzielski, Stanley Dornig,

Maria Dornig, Joseph McNill, Ru-

dolph Biechele, Richard Smith, Bert

Ling, Dan Kinsley, Thomas Ling in

Joseph Vokfora; po 10c: J. Kispal,

A. Nigrini, Mrs. Peter Fraser, Angelo

Corti, F. Kiss in Eugene McAuloy.

Skupaj \$7.20. (Poslal Milan J. Be-

govich.)

Skupaj v tem izkazu \$13.20, prej-

etni izkaz \$2,202.77, skupaj \$2,-

215.97.

Proletarec je list, ki je vre-

den da ga čitate.

PO CHICAGU IN OKOLICI

Obljuba dela dolg! Jaz sem
obljubil, da bom ob priliki še
pisal o Chicagu, kolikor se bom
spoznal z njim; in — evo me!
kakor bi rekel brat Hrvat.

Mesta si sicer doslej nisem
dosti ogledal in downtown še
čaka, da ga obiščem, takisto
egipčanske mumije v Fieldo-
vem muzeju, katere hočem
spet videti, preden se poslovim
od "Mesta vetrov", kakor ime-
nujejo Chicago. Te mumije so
bile zame najprivlačnejša sila
Fieldovega muzeja, odkar sem
jih prvič videl 1930. leta. To-
liko različnih misli se poraja
človeku v glavi, ko vidi pred
seboj posušena trupla ljudi, ki
so živeli in se ljubili, sovražili,
vršili dobra in slaba dela itd.
pred dva tisoč ali celo tri tisoč
leti...

Ali kam sem zašel! Še malo
pa bi začel filozofirati o življe-
nju in smrti, kar je vsekakor
pretežno čtivo za vroče polet-
ne dni, ko tudi čitatelj navadno
zahteva kaj lažjega... Zato
naj mumije lepo čakajo, saj se
jim nikamor ne mudi, jaz se
bom pa pomudil pri živih lju-
deh!

Z ljudmi v naši okolici —
na "rdečem Lawndale", kakor
pravijo pri Sv. Stefanu, kamor
me tudi ni še zaneslo — sem se
prilčno seznanil ter jih spo-
nal. Reči moram, da se naši
tukajšnji rojaki ne razlikujejo
od drugih toliko, da bi bilo ka-
pisati o tem: ljudje so. Veči-
noma prijazni in razumni lju-
dje, s katerimi je lahko shaja-
ti. Raznih "krenkov" pa tudi v
Chicagu ne manjka in to je do-
bro na primer za take liste kot
je pittsburski "Napej", ki bi
brez njih ne mogel obstati. V
splošnem sem prav zadovoljen
z ljudmi v naši okolici.

Zanimiv je bil moj prvi ura-
dni obisk v tiskarni Adria,
kjer se tiska "Proletarec". List
se vraga ob ponedeljkah ponoči
in urednik mora biti zraven, da
se ne vtihotapi vanj preveč
"skratov" ali "kozlov". Vraga
ga naštavec Jože Košak, sta-
ra korenina, prijazen in zgovo-
ren možek, kar je dobro, sicer
bi bile noči v tiskarni presneto
dolgočasne in dolge. Poslepje
tiskarne stoji na Halsted St., v
okolici, ki je vse prej kot lepa
in prikopna, zlasti ponoči, ko
je videti kar obupna. Je precej
moderno urejena tiskarna. Pro-
stor, kjer delajo stavci, je v
podstrešju, kjer je tudi ured-
niška — soba komunističnega
dnevnikarja Midwest Daily Re-
cord. V to sobo sem pogledal
samo enkrat, pa me ne mika
več, kajti name je napravila
videz pravcatega zanemarje-
nega hleva: vse razmetano, o
kakem redu niti govora, po
tleh pa papirja in smeti nič ko-
liko! V takem uredništvu pa že
ne bi rad delal! Je bila moja
prva misel ob pogledu na ves
ta nered. Druga misel se pa že
ni utegnila poroditi, kajti od
nekod je pridrl eden uredni-
kov, čigar nos je izdajal Semi-
ta, me nezaupno in malone so-
vrážno pogledal ter mi pred
nosom zaprl vrata.

Drugače sem se pa tiskarne
hitro privadil. Nisem se pa mo-
gel privaditi komarjev, ki jih
je bilo toliko, da jih nisem mo-
gel prešteti in so bili tako vsi-
ljivi in požrešni, da sem vzklil-
nil proti Jožetu Drašlerju, u-
redniku naše angleške strani:
"Presneto, saj so skoro hujši
kot komunisti!", čemur se je
Jože veselo smejal.

Nu, tudi "Cankarjevega
Glesnika" nisem pozabil v Chi-
cagu. Prvega sem dobil John
Hujana, ki ima prijazno gosti-
lno na Trumbull ave. John me
je najprej malce "pisano" po-
gledal, potem je pa odšel k re-
gistru teh se vrnil s polnetno
naročnino. Nekaj dni pozneje
me je pa rojak Cukala peljal
v Cicero, kjer avsa se ustavila
pri Thalerjevih, kjer sem samo
usta odprl, pa sta že oba za-
konca rekla: "Saj bi se bili že
naročili, pa ni bilo nikogar na-
okrog, da bi nas pobaral..."
In že sem imel na mizi pred
seboj tri dolarje. Cicera si ni-
sem dosti ogledal, ker je bilo
zvečer in sem se od Thalerje-
vih vrnil nazaj v Chicagu ter se
samo spotoma za trenutek u-
stavil pri Cukalovih, reči pa
moram, da imata Thalerjeva
prav prijazna doma.

Seveda sem agitiral za "C.
Glasnik" tudi v Centru, toda
nekateri, ki zahajajo v našo
klet, ga že imajo, drugi pa sa-
mo delajo; vzlic temu sem do-
bil več obljub, da se bodo na-
ročili, preden odidem iz Chi-
caga. Upam, da bodo držale.

Zakaj ne agitiram rajši za
list, ki ga začasno urejujem —
za "Proletarca"? Ker so vsi ti
ljudje, s katerimi sem doslej
prišel v dotiko, že naši naroč-
niki.

Za praznike okrog četrtega
julija me je Jože Košak pova-
bil na svoj dom na Klarendon-
skih gričih (Clarendon Hills).
Bil sem njegov gost v nedeljo
in ponedeljek. Njegovoga do-
ma, ki stoji na griču, sredi ze-
lenja in cvetja, ne bom zlepa
pozabil; pa tudi ne njegove
prijazne in postrežljive žene.
— Prvi večer smo prebili v Ko-
balovi gostilni (stara sloven-
ska navada!), kjer sem pridobi-
lil "Glasniku" dva nova naroč-
nika: gospodarja Valentina
Kobala in Leo F. Medena, ki je
svoj čas urejeval preminuli me-
sečnik "Svoboda". — Drugi dan
smo pa obiskali Prezljive, ki
imajo svoj dom poleg Kobala,
nazadnje me je pa odvedel na
svoj dom Joško Oven, čigar
bližnji sosed je John Olip. Pre-
sneto, toliko da nisem bil ne-
voščljiv klarendonskim roja-
kom, za lepo okolico, v kateri
žive in za njihove lepe, prija-
zne domove!

V Chicagu sem se vrnil pre-
cej zdelan od gostoljubnosti
klarendonskih rojakov.

O Centru sem že pisal, toda
ne dovolj. Pozabil sem na pri-
mer omeniti lepo balinišče, ki
ima tri aleje in je jako živahno
ob večerih, sobotah popoldne
in nedeljah. To vam trkljajo
in mejejo krog! Sprohar,
Zajc, Miško, Vovk, Groser, Go-
dina, Vider in drugi — sam
navdušeni balincarji. Pa tudi
naš mladi z enako vneto trk-
ljajo krog! Po belem pesku.
In v večini so vsi dobri igralci,
da tudi Cleveland ne pre-
more bolj. Pa ženske tudi
ne zaostajajo v vneti za to
igro, zlasti Frances Vidrova,
Mimi Omahnova in May Gro-
serjeva, ki včasih igrajo s tako
vneto, da pozabijo celo na ko-
marje, katerih tod ne manjka
proti večeru.

Vrt okrog Centra je zdaj v
resnici lep. Cvetne gredice,
katerih ni malo, so v polnem
cvetju, zlasti lepa je okrogla
greda sredi vrta, kjer žare v
soncu kakor mak rdeče lilije
(cana lilije). Kadar se mi vidi
svet prečrn, samo pogledam
skozi okno in takoj se mi vidi
življenje bolj veselo in muje
vredno...

Minuli teden v četrtek se mi
je pa ponudila prilika, obiskati
živalski vrt v Brookfieldu. Tje
me je peljal Jože Košak, ki se
je izkazal za dobrega in za-
bavnega vodnika. V nekaj urah
mi je razkazal ves ogromni
prostor, ki obeta v nekaj letih
postati eden najlepših in naj-
večjih živalskih vrtov v Ame-
riki. Jože pravi da bi morali
chicaški rojaki peljati v Brook-
field vsakega obiskovalca. Jaz
se popolnoma strinjam z njim.
Priti v Chicagu na obisk in ne
iti pogledat tega krasnega ži-
valskega vrta se pravi prezreti
eno največjih zanimivosti Chi-
caga!

Opisati ta zoološki vrt, je te-
žko; treba ga je videti. Tam
imajo na tisoče živali, od kate-
rih se mnoge gibljejo na pro-
stet, seveda v ograjenih pro-
storih, ki so urejeni tako, da so
čim bolj podobni okolici, iz ka-
tere so živali prišle. Tako se na
primer levi gibljejo med veli-
kimi umetnimi pečnami, ki
spominjajo na skalnato gričev-
je afriških puščav.

Jaz sem Jožetu prav hvale-
žen, da me je peljal tja, kajti
kdo ve, ali ne bi tudi jaz pre-
zrl te chicaške zanimivosti, da
se mi ni ponudil on, da me po-
tegne tja.

In — dovolj! — I. J.

JOACHIM BARCKHAUSEN—IVAN VUK:

DŽINGIS KHAN

Povest o mogočem "Gospodarju sveta" in o njegovih vojnah v trinajstem stoletju v Aziji

(Nadaljevanje.)

Ogledal si je svoje pastirje in vedno zopet je videl njih osnovno jedro. In to jedro je bilo za uresničenje njegovih sanj najvažnejše. Bojevniki so in vojak, vse ob enem in to brez primere.

Ali svojih velikih sanj z njimi ne bo mogel uresničiti. Z njimi ne bo mogel zavojevati sveta, vključno z junaštvu, brezumju, udanosti in skromnosti. Kajti strašna, nedisciplinirana sodrga je to. Sklenil je, da naredi iz teh Mongolov, iz te sodrga elito. Vedel je, da to ne bo šlo lahko, ne brez krvi, ali odločil se je, da tudi preljuje kri, pa naj bo kogarkoli, samo svoje sanje mora uresničiti. Imeti mora armado, ki bo hrbtenico njegovim načrtom in njegovim sanjam.

Mongolom ni bilo treba razlagati ideje moči, jim jo vbljati v glavo in jih z njo mučiti ter navduševati. Vsak njegov Mongol je že kot dojenček bil bojevnik. Bil je doma v sedlu in raba slehernega orožja mu je bila igrača. Džingis khanu ni bilo treba vežbati novince, kajti vsak deček je bil pri svojem plemenu vojak.

Ali to je raztreseno moštvo. Raztreseno po vsej prostorni deželi, živče v svojih skupinah po lastnih postavah in navadah. To ni organizirana armada.

Džingis khan je sklenil, da naredi iz svoje sedanje države vojaško državo. Ve pa tudi, da je vojaška država lahko za vladarja zelo usodna. Ve tudi, kakšne posledice lahko imajo za vladajočo dinastijo vojaški pusti. Ve tudi, kaj lahko naredi nezadovoljni in oblasteljni generali.

Džingis khan je naredil mojstersko delo. Nikoli ni bilo v njegovi državi vojaških punitov. Tudi po njegovi smrti med njegovimi sinovi in vnuki ne. V letih, ko je bil Džingis khan doma, je organiziral armado. Organiziral jo je genialno.

Skupine posameznih družin in plemen so bile dosedaj vsaka za se. Razumljivo, da se v takih skupinah kujejo osebnosti, častiteljni naklepi. Te skupine so bile razpuščene. Vsa armada je bila razčlenjena v edinice po deset tisoč mož. Tak "tuman", kakor se je takrat edinica imenovala, je bila samo po sebi zaključena armada, ki je imela tudi široko samostojnost. Poveljeval ji ni general, ampak vladar sam. Samo od njega so take edinice prejemale povelja. Nikdo v armadi ni imel pravice, da bi v nji ukrepal o kakšnih spremembah in preuredbah. Edinica je ostala pod vsemi pogoji tesno strnjena. Noben mož ni smel biti premeščen iz enega tumana v drugega. Niti principi, ki so drugače imeli vse predprave, niso smeli tega storiti. Pripadnost k tumanu je bila dedna.

S to postavo, da je pripadal mož-vojak k enemu in istemu tumanu dedno, je dal Džingis khan vsakemu tumanu nepopolno gibčnost. Vsaka četa v tumanu je bila naravnost za to, da svojem tumanu pribori čim več časti in slave. Kajti slehernega moža sin bo član tega tumana in tudi sinov sin.

Še stoletja potem so služili potomci enega in istega moža pod isto zastavo kakor predniki.

Kar se tiče notranje uredbe tumana, je imel genialni organizator obzir na tradicije, ki so jih imela nekoč divja pastirska plemena. Dovolil je, da je moštvo samo volilo svoje častnike. Tako so obdržali svoje stare navade in običaje. Deseterica si je izmed sebe izvolila četovodjo. Četovodji so zopet izvolili izmed sebe stotnika, ki je poveljeval stotniji. Ravnotako so se volili poveljniki tisočeri in naposled poveljujoči general tumana.

Džingis khan je odredil, da se mora ceniti princip podvigor in junaštev. Kariero se je lahko doseglo samo z junaštvom, kar je bilo pač v armadi Džingis khanovi igrača. Vsak vojak je takorekoč nosil v svoji tornistri maršalsko palico.

Kaj je razumel Džingis khan pod besedo podvig, junaštvo?

Ni razumel samo, kakor bi se lahko reklo, drznosti, prevejanosti itd. Vse to je zahteval že od vsakega navadnega vojaka. Od častnika je zahteval več. Sposobnost poveljevanja v novejši, izboljšani obliki. Častnik pri Džingis khanu je moral imeti iste sposobnosti poveljevanja, katere so pozneje zahtevali od psihološko izsolanih častnikov.

Za napredovanje posameznega vojaka ni bil nikoli odločilen njegov stan po rojstvu, ampak samo nadarjenost. Tudi svojim bivšim nasprotnikom je dal možnost, da so služili v njegovi armadi.

Nekoč so mu sporočili, da je med ujetniki, ki so še pri prejšnjih pohodih imeli srečo, da so ostali živi, takšen lokostrelec, ki ne izgreši cilja.

Džingis khan ga je poklical k sebi. Postavil mu je zelo majhen cilj. In lokostrelec je zadel. Ves navdušen je bil Džingis khan. Ali lokostrelec je prosil, če sme ustreliti še eno pšico. Dovolilo se mu je. In s tisto drugo pšico je prvo razkral na dvoje. Mož je v kratkem času poveljeval tumanu. Bil je torej poveljujoči general.

Med ujetniki je bil tudi neki jezdec z imenom Džebe. Pregrešil se je nekaj in bi moral umreti. Ujetniki pa so toliko pripovedovali o njegovi jezdnosti, da je postal celo Džingis khan radoveden. In še pred usmrtno je možu dovolil, da pokaže, kaj zna. Smehljaje in z nekako zlobo mu je dal svojega nenavadno velikega, snežnobelega, vražjega žrebca. Džebe je jezditel to ogromno, divjo žival izvrstno, boril se imenitno, in ko je bila igra končana, se je divji Džingis khanov konj zgrudil mrtev. Džingis khan je kar pobesnel. Pa ne radi konja, temveč radi vražje moči ujetnikove. Ni bilo več govora, da bi se tega moža usmrtilo. Čez nekaj let je bil ta mož največji in najslavnejši general jezdec v armadi. In ko je ta general zmagal prvič, ni podaril svojemu gospodu samo zavajanih dežel, temveč mu je poslal deset tisoč snežnobelih, vihravih konj, ki jih je dal poloviti v premaganih deželah.

Džingis khan ni sledil starodavnemu običaju, da je ubil poveljnika, ki je izgubil bitko. Zanesel se je, da bo tokrat premagani general v prihodnji bitki najsmelejši.

Vojne zakone je naredil Džingis khan zelo trde.

Izdaja in pobeg se povsod kaznuje s smrtjo. Džingis khan pa je kaznoval s smrtjo tudi vsakega, ki je plenil brez dovoljenja. Kaznoval je takoj s smrtjo vsakega, ki se je usmilit ujetnikov. Kaznoval je s smrtjo vsakega, ki je svojemu tovarišu ukradel četu najmanjšo reč.

Na svojih pohodih ni imel Džingis khan nobenega trena. Armada je morala živeti od tega, kar je zaplenila. Nič drugega se ni dobilo. Ta princip je ustvaril Džingis khanovo armado za strašni bič in je kot "šiba božja" zapisana v zgodovini.

Da bi pa ta princip ne rušil discipline, se je moral po bitki oddati ves plen. In šele potem se je razdelil enakomerno, ne oziraje se na čin in čast.

Džingis khanova armada je obstojala samo in edino iz jezdecov. Le malo pozneje, ko so bili v armado prideleni tudi perzijski in kitajski oddelki, je imel pehoto, topništvo in tehniške čete.

Njegova strategija je temeljila na prastari tridelni razdelitvi, ki so jo poznali že Huni. Namreč na centrum, na desno in na levo krilo. Ti vojaški pojmi strategije so bili tako vtisnjeni v uralskoaltajsko pastirsko ljudstvo, da so celo v upravi države in v geografskih določitvah krajev igrali svojo vlogo. Še danes se imenujejo prebivalci Mandžurije "levičarji". In mnoga pastirska plemena na Kavkazu označujejo strani neba z besedami: desno, levo, sredina.

Pri Džingis khanu je varanje sovražnika v bitki igralo veliko vlogo. Če se ni posrečil prvi naskok, se je vsa armada takoj obrnila. In takorekoč se za nič drugega ni več brigala, kakor da čimprej zbeži. Niti zadnje straže niso ostale na bojišču. Center se je umikal kompaktno in naglo in tako nehoti vabil sovražnika za seboj. Obe krili pa sta se s svojimi lahkim jezdecem razkropili s takšno naglico, da sovražnik ni vedel, kje je prav za prav glavna moč in kje jo naj išče. Sovražnik je tako dolgo sledil, da mu je center Džingis khanove vojske prišel takorekoč za hrbet.

(Dalje prihodnjič.)

Ali je vaše društvo že v Prosvetni matici?

Društvom in Klubom

Za čimboljši gmotni in moralni uspeh svojih priredb jih oglašajte v

"PROLETARCU"

NAPETO STANJE V PALESTINI

V Palestini, nad katero ima mandat Anglija, so izbruhnili novi boji med Arabci in Židi, v katerih je bilo ubitih blizu 50 ljudi, ranjenih pa nad sto. Nemiri so posledica otrege trenja med Arabci in priseljenimi Židi. Na sliki so angleški vojaški tanki, ki patrolirajo po ulicah obmorskega mesta Haifa.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Cleveland, O. — Jennie Dagarin, naša agilna zastopnica, je spet poslala 11 naročnin ter obeta, da se kmalu zopet zgleda. Jennie je agilna delavka, toda metropola je velika in bi potrebovala več agitatorjev. Kaj je z ostalimi sodrugi pri klubih 27, 28 in 49?

Chicago, Ill. — Tudi tu ni bilo kake posebne aktivnosti zadnje čase. Naročnin so pridobili: Frank Benchina 4; Ch. Pogorelec 4 in Joe Oblak 3.

Bridgeport, O. — Jože Snoy nam je poslal svoja priporočila glede agitacije v vzhodnem Ohiju in zap. West Virginiji, katere on vsled bolezni in zaposlenosti ne more vršiti več v toliki meri kot jo je nekoč. Priročila je tudi eno naročnino. Priporočila so nam dobro došla in jih bomo upoštevali kolikor največ mogoče.

Johnstown, Pa. — Iz tega kraja, ki je bil nekoč trdnjava napredka med našim delavstvom, smo zadnje čase dobili dobra poročila in sicer so se zglasili kar trije naši agitatorji, namreč Andrew Vidrih, ki je poslal 8 naročnin, John Rak in John Langerholc pa sta jih poslala 10. Mrs. Glavach je naročila kolektar in Majski Glas svojemu bratu v Francijo. Novo ustanovljena čitalnica Slov. del. doma pa je naročila lepo zbirko knjig iz naše knjižarne.

Čeravno so slabe razmere, naša stvar gre naprej, pravi Vidrih. Mi smo še vedno mnenja, da je tam še obilo naših starih somišljenikov, ki so bili vedno dobra opora našemu gi-

banju, in verjamemo, da so mu še danes prav tako naklonjeni. Potrebno bi bilo, da se jih zopet pridobi kot aktivne sodrugi v klub št. 5 JSZ, ki je nam in njim še vedno tako potreben kot je bil nekdaj. Torej, v organizacijo somišljeniki, kajti delavstvo lahko računa na svoj vpliv in moč le tedaj, kadar je močno organizirano politično in strokovno!

Sheboygan, Wis. — Frank Stih je spet tu. To pot se je zglasil z 2. naročninama in \$1.30 v tiskovni fond lista, ki jih je sam prispeval.

Barberton, O. — Tudi tu se giblje palagama, zato skrbni naš zastopnik Mike Kopach. To pot je spet poslal dve naročnini.

Hermine, Pa. — Od Toneta Zornika zadnje čase ni bilo veliko slišati, toda zadnji teden se je zglasil in sicer s precej lepim šopom naročnin listkov. Poslal je namreč 12 naročnin in napravil nekaj drugih obratov. Želi tudi imenik naročnikov, da vidi, kako stojimo z naročniki v zapadni Penni. Tega mu pošljemo čim dobimo novega iz tiskarne, in od Toneta pričakujemo, da bo storil svojo dolžnost napram listu in pokretu. Sicer ga v to ni treba opominjati in človek se včasih zaželi, da bi imeli več takih Tonetov po naselbinah.

Arma, Kansas. — Prezreti ne smemo tudi Toneta Shularja. Poslal je dve naročnini. Poslali smo mu tudi nov imenik, da obišče se one, ki imajo potegneno naročnino.

VESTI IZ PRIMORSKE

Trst. V bolnico so pripeljali težko ranjenega 30-letnega Legišo Josipa. Ko je delal v kamnolomu Alojzija Sušteršiča je mina predčasno eksplodirala in mu je kamenje težko ranilo nos, oči in roke.

— 30 dni se bo moral zdraviti Radovanec Ant, 25 let, ker mu je padla na nogo velika bal papirja, ko je opravljal težaka dela v luki.

St. Peter na Krasu. — Snežniški gozd je ves preprežen s cestami. Večji del cest je dala zgraditi in preurediti uprava gozdov princa Schönbrunn-Waldenburg, a večina cest je preurenila v zadnjih letih vojaška oblast. Skupna dolžina vseh cest in poti, privatnih in vojaških pa znaša 350 km.

— Z rešilnim avtom je bil prepeljan v tržaško bolnišnico Ivan Šekinc, star 40 let iz St. Petra. Ko je delal na žagi v bližini Sežane, je padel med dva hoda, ki sta ga stisnila in mu povzročila težke notranje poškodbe.

Na žagi blizu Cola nad Ajdovščino se je pripetila 16 let staremu delavcu Lojzetu Krašni huda nesreča. Fant je skušal prenesti transmissijski jer-

men na cirkularko. Pri tem pa je z desnico zamahnil proti žagi, ki jo je zgrabila in mu jo je hipo odrezala. Hkratu si je fant sprico silnega sunka ob stroju zlomil nogo in dobil še druge poškodbe. Njegovi tovariši so takoj priklicali na pomoč reševalce iz Gorice. Dobri dve uri po nesreči je bil fant v gorški bolnici.

Logatec. — V neposredni bližini vasi Novi Svet pri Godoviču, to je ravno nasproti jugoslovanske obmejne vasi Hotedršice, so letos spet pričeli z nadaljevanjem utrjevalnih del. Naš list je prejšnja leta večkrat obširno poročal o utrjevalnih napravah ob temu delu meje, ki jih letos nadaljujejo. Največjo škodo bodo utrpeli spet naši ljudje, ker se vsled takih naprav ne bodo mogli svobodno kretati po svoji zemlji.

Listi so objavili zanimive statistične podatke, ki kažejo, da je promet v deželi že v velikem obsegu motoriziran. V Julijski Krajini, ki šteje približno en milijon prebivalcev, je bilo po teh podatkih 1. januarja t. l. v prometu kar 9.701 motorno vozilo, pri čemer motorna kolesa niti niso bila všteta. Tako odpade po eno vozilo skoraj na

Kones Vorarlberške

Dežele Vorarlberg ni več! Pri zadnji upravni preureditvi Avstrije je bila ukinjena deželna samostojnost Vorarlberške, njeno ozemlje pa je bilo priključeno Tirolski.

Vorarlberška se je raztezala med alpskimi Alpami, reko Renom in Bodenskim jezerom. Prebivalstvo se je pečalo predvsem z živinorejo in sadjarstvom, v mestih pa je bila razvita tudi močna stara industrija, zlasti tekstilna. Dežela je bila dobro upravljana. Najmočnejši stranki sta bili konservativno usmerjena katoliška stranka in social-demokratska stranka. Vse politično življenje je pa prevečal dobro razvit smisel za politično realnost, globoko ukoreninjen demokratičen čut in ljubezen do lastne samouprave. Vorarlberška je bila pač neposredna sosedica Švice, od intrigantske Avstrije pa ločena po visokem Arlbergu. Ob prevratu je Vorarlberška izrekla željo, da bi bila priključena kot poseben kanton Švici, visoka politika pa je to preprečila. V povojni Avstriji se je Vorarlberška odlikovala po vzorni deželni samoupravi in po pametni strankarski politiki. Zato je razumljivo, da je Vorarlberška, čeprav je bila najmanjša avstrijska dežela, dala Avstriji kar dva vseza kanclerja, ki sta bila od vseh kršč. soc. kanclerjev najbolj pametna in uvidna, Joža Finka, ki je bil po poklicu kmet, in dr. Enderja. Vorarlberška je z vsjo svojo zgodovino in razvojem dokazala, da je najboljša taka deželna in državna uprava, v kateri ljudstvo sodeluje in soddoločuje. Kljub temu ali morebiti prav zaradi tega pa je morala sedaj izginiti. (Iz "Del. Politike".)

Stavka poravnana

Zvezni delavski posredovalec Harry F. Schack je naznanil, da se je dosegla poravnava stavke pri Chicago Hardware Foundry Co. v North Chicagu. Namesto 10-odstotnega medznega znižanja, proti kateremu so šli delavci v stavko, bo uveljavljeno 5-odstotno znižanje.

DROBIŽ OD VSEPOVSOD

(Nadaljevanje s 1. strani.) pove, za slučaj vojne na Sredozemskem morju.

Svari delodajalce

Chicago. — Peter T. Swanish, komisar brezposelnostnega zavarovanja v Illinoisu, je posvaril delodajalce, ki se skušajo izogniti plačevanju prispevkov v sklad brezposelnostnega zavarovanja, s tem, da na vsako toliko časa začasno odpustijo svoje delavce, da jih čakajo ostre kazni, ako se ne bodo kanili tega početja. V tem fondu je zdaj 65 milijonov dolarjev in podpore se bodo začele izplačevati prihodnje leto 1. julija.

Priporočila zvezno brezposelnostno zavarovanje

Charlottesville, Va. — Profesor dr. Walter Gellhorn s Columbijske univerze je te dni priporočil, da bi se nadomestil sedanji sistem državnega brezposelnostnega zavarovanja s sistemom zveznega zavarovanja, ker bi se stvar s tem poenostavila in odpravljene bi bili mnogi nedostaki, ki jih ima sedanji sistem zavarovanja po posameznih državah. Na istem shodu je govoril tudi Lee Pressman, glavni legalni zastopnik CIO, ki je dejal, da je ameriško organizirano delavstvo definitivno na poti v politično akcijo, ker je spoznalo, da ni dovolj, da se organizira strokovno, temveč je potrebno, da tudi aktivno sodeluje pri izbiranju kandidatov v politične urade, ako hoče, da se bodo slišale njegove zahteve.

Samomori politika

New York. — Tu se je ustrelil državni senator demokrat Julius S. Berg, potem, ko je izvedel, da ga namerava distriktni pravdnik Thomas E. Dewey obtožiti sprejemanja podkupnine v zvezi s koncesijami na newyorški svetovni razstavi.

Občinske volitve v Belgiji razpisane

Belgijska vlada je sklenila razpisati občinske volitve za 9. oktobra t. l. Tem volitvam pripisuje belgijski politični krogi velik pomen.

•• KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ••

KOMENTARJI

Klerikalni mesečnik "Novi Svet", ki je bil ustanovljen v odgovor na "Cankarjev Glasnik", je pričel kampanjo za nove naročnike. Tisti, ki se bodo potrudili, bodo dobili za nagrado torbico, uro itd. Ali to ni še vse! Vsak agitator namreč, "ki bo pridobil listu Novi Svet vsaj dve naročnini, postane 'Vitez Novega Sveta', če ženska pa 'Princezinja', kakor obljublja uredništvo tega mesečnika. — "Hm, fantje, to pa ni kar tako!..." je oni večer vzkljnil prijatelj Peter, ko sem mu pokazal naznanilo o tej kampanji. "Dekleta, boste morale iti k Sv. Štefanu, tam vas čakajo junaški vitezi sv. Jurija... In mi, fantje, kajpak se bomo morali tudi požuriti tja, kajti princezne in kraljične tudi ne cveto za vsakim voglom, mene že kar skomina po tem zlahtnem cvetju, ki se razvija pod Jeričevo čudodelno roko..." Pa se je oglasil nekdo drugi: "Kaj pa, če bodo povisane samo stare tercijalke?..." Peter se je počel hihljati za ušesi: "Primej! — na to pa nisem pomislil... Pa se rajši pogovorimo o kranjskih klobasah..."

"Enakopravnost" je pred dnevi priznala, da tudi edino zveličavni komunizem Stalina vega kova ni vzvišen nad kritiko. — Joj, to so morali debelo pogledati pri "Napreju"... Jaz sem zdaj radoveden, kako dolgo bodo trpeli do herezije, preden bodo tega novega heretika (krivoverca) izobčili in prekleli med trockiste, fašiste itd.? Saj to je vendar skrajno "proti-delavsko" in do kraja krivoverca naziranje! Stalin in njegovi komunisti da bi bili podvrženi kritiki? Ne norite, ljudje božji! Mar ni tudi sv. oče papež vzvišen nad vsako kritiko od strani "navadnih zemljanov"? Sure, Mike.

Lojze Pirc iz Clevelanda je šel na ukance. Toda iz "metropoli" ni prišla niti ena tožba ali vzdih, da bi ga pogrešali. Nemara bi je tudi ne bilo, če bi šel z Lojzetom še Jaka in z njima njun list in bi se vsi trije izgubili v Grand Canyonu in se nikdar vrnila... Vsekakor bi si pa naš "mili narod" v "metropoli" v takem slučaju lahko globoko oddahnil...

Frank Barbič ima v "Enakopravnosti" od 19. julija dopis, v katerem je zastavil ljudem okrog "edinega slovenskega antifašističnega lista", kakor

naziva sam sebe pittsburski "Naprej", nekaj vprašanj:

"Ali veste, da so socialisti v boju proti fašizmu ves čas, odkar se je pojavil, ne samo zadnjih par let? Ali veste, da je socialist Matteotti izgubil življenje v tem boju, ko se je neustrašeno boril proti tiranstvu Mussolinija? In kje ste bili, ko se je bil boju proti klerikalnemu fašizmu v Avstriji? Tudi tam so izgubili življenje v tem boju mnogi delavci socialisti. In kje ste sedaj, ko se vodi boj proti fašizmu župana Hagueja v Jersey Cityju? Kdo se tam bojuje? Komunist Browder?"

Meni se zdi, da bo France prej umrl od starosti, kakor dobil odgovor na gornja vprašanja od "Napreja". Se reče, če ne bo "Naprej" izdihnil dosti prej kot Barbič, kar je možno, kajti France je trdoživ možak, ki ima v sebi več kot povprečno mero življenjske sile, dočim je vse, kar drži "Naprej" pri življenju, nekaj nezadovoljnih (in pa nemara "pomoč od zgoraj"), katerih pomoč pa je približno toliko vredna kot vremenske napovedi v aprilu...

"Ameriška Domovina" se je že mnogokrat strupeno obregnila ob akcije za pomoč španskim lojalistom. Pred kratkim je za zapisala v obrambo demokratskega gubernerja Daveya, ki tirja od državnih namestencev politični davek za stroške svoje kampanje za ponovno izvolitev, sledeče značilne besede: "Najbolj čudno pri tem pa je, da ne vpijejo tisti, ki dajejo, ampak tisti, ki nimajo nič pri tem, ki samo mešajo otrobo." — Urednik "A. D." je dal s temi besedami krepak udarec po ustih samemu sebi! "A. D." namreč še nikdar ni prispevala prebitega centa za španske lojaliste, vzlic temu se pa neprenehoma obreguje ob te pomožne akcije! Ali se bo zdaj držala svojega lastnega nauka ter se nehala praskati tam, kjer je ne srbi oziroma kjer nič ne žrtvuje? Upanja ni, kajti doslednost ni bila nikoli njena krepost...

Za spremembo še v verzih: Jure, Jure kam jadraš? Čudno kaže tvoj kompas: hkratu v sveti Rim in Moskvo... Kam, oj kam te je zaneslo? — Pa Slovence v London vodiš in Belgrado strah povzročaš... Če bo šlo tako naprej kmalu res ne bo več mej tvoji silni domišljiji... Zmešal se je tvoj kompas... Jure, Jure, kam jadraš?!

PROGRAM BORBE IN ZMAJE ŠPANSKEGA NARODA

Prvega maja je španska vlada izdala deklaracijo, ki je eden od najvažnejših mejnikov razvoja španske revolucije. Kdor je čital moj članek: "Karakter španske borbe" mu bo ona sama ob sebi razumljiva in se bo čudil, zakaj republika že prej ni javno pokazala svojih kart. Stvarno je bilo to nemogoče, ker španska ljudska fronta je postala prava harmonična celota šele s poslednjo vlado, v kateri so zastopane vse konstruktivne stranke in sindikati. Deklaracija je pisana kratko in jasno, brez vsakega frazerstva in pokaže ves program borbe španskega ljudstva. Ona sicer nima ničesar skupnega s programom proletarske revolucije, temveč je izraz meščanske revolucije. Vendar pa bo izvedba tega programa velikanska pridobitev za demokracijo v Španiji in Evropi, zato mora poznati in pozdravljati to deklaracijo tudi vsak slovenski delavec in kmet.

Deklaracija, ki obsega trinajst točk se glasi dobesedno takole:

"Vlada narodne ednosti, ki uživa zaupanje vseh strank in sindikalnih organizacij legalne Španije, svečano izjavlja svojim državljanom in sponožam vsemu svetu, da so cilji njene vojskovanja sledeči:

1.) Utrditev popolne neodvisnosti in enotnosti Španije. Za Španijo popolnoma svobodno od vsakega inozemskega vpliva kakršnega koli značaja ali izvora, z nedotaknjanim polotočnim in otočnim ozemljem, s pridržanimi predeli protektorata, ki so ji bili dodeljeni na temelju mednarodnih pogodb.

Moja opomba. To je zunanji okvir borbe, ki odklanja vsak kompromis, vsako razkosanje teritorija, vsak inozemski vpliv in si pridržava kolonije. S tem je španska borba dobila tudi nacionalni karakter, s čimer je ljudska fronta izrgala Francu iz rok edini adut, ki ga je imel.

2.) Osvoboditev ozemlja od inozemskih vojnih sil, ki so udrle v Španijo in proti onim, ki pod krinko tehnične pomoči izvajajo intervencijo in skušajo

NEW YORK POZDRAVLJA HUGHESA

Ko so Howard Hughes in tovariši zaključili svoj polet okrog sveta v rekordnem času 91 ur in 14 minut, jim je New York priredil veličasten sprejem. Na sliki je avto s Hughesom v sprejemu. Hughes sedi na sredini.

in gleda nazaj, ko se sprevod vije po Broadwayju, glavni newyorški ulici. Iz oken nebotičnikov dežuje nanj popir — newyorški pozdrav ob takih prilikah.

zagospodovati v pravnem in ekonomskem življenju španskega ljudstva.

Moja op. To je argument, ki je močno sprejemljiv španski ljudski masi, katera je precej samoponosna še iz časa Napoleónovih vojn. To je problem, ki dela sive lase angleškim in francoskim politikom. A kar je meščencev politični davek za stroške svoje kampanje za ponovno izvolitev, sledeče značilne besede: "Najbolj čudno pri tem pa je, da ne vpijejo tisti, ki dajejo, ampak tisti, ki nimajo nič pri tem, ki samo mešajo otrobo." — Urednik "A. D." je dal s temi besedami krepak udarec po ustih samemu sebi! "A. D." namreč še nikdar ni prispevala prebitega centa za španske lojaliste, vzlic temu se pa neprenehoma obreguje ob te pomožne akcije! Ali se bo zdaj držala svojega lastnega nauka ter se nehala praskati tam, kjer je ne srbi oziroma kjer nič ne žrtvuje? Upanja ni, kajti doslednost ni bila nikoli njena krepost...

3.) Narodna republika, predstavljena v močni državi, ki stoji na principih čiste demokracije in izvaja svoje aktivnosti preko ene vlade, ki ji je dana vsa oblast z zaupanjem vseh državljanov na splošnih volitvah; vlade, ki bo izraz močne izvršne oblasti, podrejšajo se v vsakem trenutku nalogam in direktivam danih od španskega ljudstva.

Moja op. Predvidena je moška in ženska volilna pravica od 18. leta naprej.

4.) Pravna in društvena izgradnja republike bo zadevala narodne volje, svobodno izražene potom plebiscita, ki se mora izvesti takoj, ko bo končana vojna, s popolno garancijo, da se isti ne bo omejeval, ali da bi se vršil kakršenkoli pritisk.

Moja op. Ta točka je bolj važna kot izgleda in bo imela velik vpliv na nadaljni razvoj španskih dogodkov.

5.) Spoštovanje pokrajinskih svobodščin brez slabljenja španskega edinstva. Čuvanje in podpiranje razvitka individualnosti in značilnosti raznih narodov, ki sestavljajo Španijo.

Moja op. Mišljene so avtonomije Kataloncev, Baskov in Galicjanov. Ali bo ta odnos federalističen, ali le avtonomističen, tudi o tem bo sklepal omenjeni plebiscit.

6.) Država garantira vse pravice državljanov v državljanškem in društvenem življenju, kakor tudi svobodno vesti in svobodno izvrševanje verskih čustev in obredov.

Moja op. Vera ni istovetna s politično in gospodarsko močjo cerkve. Garantirana je popolna svoboda vere, politična in gospodarska moč cerkve pa je v Španiji pokopana za večno.

7.) Španska država garantira legalno in zakonitim potom dobljeno privatno lastnino v okvirju mej, ki odgovarjajo najvišjim narodnim interesom in zaščiti proizvodnih elementov. Država ne bo ovirala privatne iniciative, pač pa bo preprečevala grmadenje bogastva, ki lahko dovede do izrabljanja državljanov. Zato se bo pomagalo razvoju male posesti; garantirana je dedna pravica in upotrebljena bodo vsa sredstva in možnosti, ki vodijo h gospodarskemu, moralnemu in rasnemu izboljšanju ljudstva.

Lestnina in zakoniti interesi inozemcev, ki niso pomagali upornikom, bodo spoštovani ter jim bo vrnjena vsa škoda napravljena med vojno.

Moja op. Tu živo izstopajo značilnost meščanske revolucije, ki pa se razlikuje od francoskega tipa v tem, ker španski tip ne priznava veleposesti, veleprodukcije in velekapitala kot privatno lastnino, nego državno.

8.) Dalekosežna agrarna reforma, ki bo likvidirala staro aristokratsko polfevdalnost, katera je stalno bila najvažnejša zapreka za razvoj ogromnih možnosti izkoriščanja zemlje. Izgradnja Španije na osnovi široke in svobodne kmečke demokracije, gospodarice zemlje, katero obdeluje.

Moja op. Na ozemlju, ki ga ima republika v svojih rokah, je agrarna reforma že izvedena. Najbolj revolucionarni deli kmetov pa je ostal pod Francovo oblastjo in to je za republiko velika vrednost.

9.) Država garantira pravice delavcev za katere bo uvedla najnaprednejše socialno zakonodajstvo v skladu s specifičnimi potrebami življenja in gospodarstva Špancev.

Moja op. Položaj delavcev pred revolucijo je bil zelo mizeren. Poljski delavec je zaslužil dnevno 6 peset, danes jih zaslužijo 18-20. Tovarniški delavec je zaslužil 10-15 peset, danes jih zaslužijo 25-30. Vsekakor se že danes pozna izboljšanje. Zato je tudi delavstvo avantgarda v borbi za špansko demokracijo.

10.) Ena od prvih in osnovnih brig države bo v kulturnem, fizičnem in moralnem dviganju rase.

Moja op. Reakcionarni vladajoči razred in še posebno katoliška cerkev je tiščala ljudstvo v veliki duhovni temi in nepismenosti. Lahko rečem, da Španija ni samo v gospodarskem, nego tudi v kulturnem oziru precej zaostala država.

11.) Španska vojska, ki stoji v službi istega naroda, je svobodna od vsake hegemonije, tendence ali stranke in narod lahko vidi v njej sigurno orodje za obrambo svoje svobode in neodvisnosti.

Moja op. To se nanaša na bivši degenerirani in korumpirani španski militarizem, ki je neposredni povzročitelj toliko prelite krvi v Španiji.

12.) Španija, zvesta paktom in dogovorom, bo pomagala politiki simbolizirani v Društvu narodov, čijih predpisom bo sledila tudi dalje. Ona ponovno zahteva pravico španske države in kot sila v Sredozemskem morju zahteva svoje mesto v koncertu narodov, vedno pripravljena, da sodeluje na vzdrževanju kolektivne sigurnosti in svetovnega miru. Da bi uspešno udeležovala v tej poli-

tiki, Španija bo razvijala in jalača vse možnosti svoje obrambe.

Moja op. In društvo narodov? Škoda komentarja. Napisati bi moral zelo pikre besede če bi hotel podati njega umazani odnos do Španije.

13.) Široka amnestija za vse Špance, ki so pripravljeni sodelovati na veliki obnovitvi in povzdigi zemlje. Po končani vojni kot je ta, od katere tako zelo trpi naša zemlja, v kateri so se ponovno pokazale stare vrline junaštva in idealizma naše rase, smatran bo za izdajalca domovine vsak oni, ki odklanja žrtve in delo, kar so vsi sinovi Španije dolžni, da doprinese za njeno in svojo boljšo bodočnost.

Moja op. To se nanaša predvsem na Špance v fašističnem delu zemlje.

Ta deklaracija je bila v milijonskih izvodih raztresena (z avijoni) tudi na fašističnem ozemlju iz česar veliki uspehi za republiko ne bodo izostali. Kot odgovor na to je dal Franco na isti način na naši strani raztrositi letake s sledečo vsebino:

"Nacionalna Španija zmaga!"

Vaša vojna je izgubljena! Vaši voditelji beže v inozemstvo!

Uprite se rdečkarjem! Predajte se!

Pridružite se nacionalni Španiji!"

Ljudje so to čitali in se smejali. Kako tudi ne. Spričo močnim argumentom in zdravemu programu republike pač ne bo nihče nasledil praznim čevkam. Takšna je momentalna situacija v Španiji. Ta deklaracija je napravila republiko mnogo večji uspeh, kot ga je napravila fašistom vsa aragonska ofenziva. Bolj kot kdaj prej je špansko ljudstvo pripravljeno boriti se za zmago svobode — demokracije. Bolj kot prej se danes vidi, na kateri strani bo zmaga. Španska borba je odločila prvomajsko deklaracijo.

5. junija 1938.

Radečan iz Cankarjeve čete.

Nasilje, ki izziva ameriško delavstvo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

so se vedno zoperstavljali napotkom organiziranega delavstva za izboljšanje razmer in če so le mogli, so mobilizirali tudi pomoč oblasti, ki je prečesto prislusneje. To žalostno stanje pa lahko odpravi delavstvo samo, ako se organizira politično in pošlje svoje ljudi v javne urade. Druge pomoči ni.

Če hoče kdo sam biti hlapec, mu ni zameriti, druge tlačiti v hlapčevstvo je pa podlost, katere ni nikomur treba prenašati.

"Če še ne veste..."

Cleveland, O. — Ker v naši "metropoli" nič ne povedo, bom pa povedal jaz, da je bila dne 19. junija v Columbusu, Ohio, socialistična konferenca, na kateri se je nominiralo kandidata: za gubernerja Johna C. Taylorja iz Toleda, O.; za podgubernerja Alberta J. Lizevejya iz Barnesville, O.; za kongresmana "at-large" Paula Jonesa iz Yellow Springaa, O., in za zvez. senatorja Louisa Goldmana iz Clevelanda.

Kar je zdaj treba storiti, je to, kar je Zorko pisal, da je rekel Karl Marx, le jaz bom te besede zasukal po svoje: Delavci v Ohiju, če hočete kaj doseči, morate iti na delo in porabiti podpise za naše kandidate. V državi Ohio bo treba nabrati 30 tisoč podpisov registriranih volilcev, da bo prišla socialistična lista v postev pri volitvah.

Well, koliko ste jih že nabrali? Med mojimi sodelavci na poulični (St. Clair station) je bila s podpisih lahka, kajti vprašal sem jih 82, dobil pa podpise od 79, torej so odklonili podpis samo trije!

Joseph Durn je zadnjič pisal, da bo 7. avgusta izlet v prid "Proletarca" in sicer pri Petrichu na Bishop road. Kje je Bishop road? Vzemite isto cesto, po kateri pridete k Močilnikarju, namreč White road; in tista cesta, ki pred Močilnikarjevo farmo križa White rd. je Bishop road. Ko zavijete iz White na Bishop se peljite za moč približno četrtilje južno po Bishop rd., potem boste pa videli ob cesti napis: Klub št. 49 JSZ. In pri Petrichu boste. Torej, ne pozabite: V nedeljo popoldne dne 7. avgusta se vidimo pri Petrichu.

Frank Barbič.

"WPA razmeroma vzorna organizacija"

Zvezni relifni administrator Harry Hopkins je pred kratkim odgovoril kritikom WPA, da je ta zvezna organizacija "razmeroma vzorna, če vpoštevam njeno velikost" in da je v nji manj političnega pritiska "kot pri večini velikih privatnih podjetij". Hopkins je tudi izjavil, da je program WPA "tako zasnovan, da WPA ne konkurira s privatnimi podjetji."

AGITATORJI NA DELU

Vse naročnine, ki jih pošiljajo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so izteke na bazi polletnih naročin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu s dvema polletnima.

Chas. Pogorelec in Mike Krultz Willard, Wis. 29

Jennie Dagarrin, Cleveland, O. 20

Frank Stih, Sheboygan, Wis. 17

John Korič, Detroit, Mich. 11

Langerhole in Rak, Johnstown, Pa. 10

Andrew Vidrich, Johnstown, Pa. 9

Frank Boltezar, Pueblo, Colo. 8

John Bozich, Collinwood, O. 8

John Matekovich, Gowanda, N. Y. 7

Chas. Pogorelec, Chicago, Ill. 6

Anton Jeram, Burgettstown, Pa. 5

Mike Krultz, Willard, Wis. 4

Jacob Pavčić, Strabane, Pa. 4

Frank Benčina, Chicago, Ill. 4

Anthony Drasler, Forest City, Pa. 2

John Teran, Ely, Minn. 2

John Kozin, Girard, O. 2

Jennie Jerala, Moon Run, Pa. 2

Mike Kopach, Barberton, O. 2

Anton Shular, Arma, Kans. 2

Joseph Snoy, Bridgeport, O. 2

Joseph Drasler, Chicago, Ill. 1

Skupaj v tem izkazu (4 tedne od 18. junija do 16. julija) 157 polletnih naročin. Prejlnji izkaz (4 tedne) 119.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

Chicago, Ill. — Klub št. 1 JSZ je od piknika 12. junija \$90 ter od priredbe 20. feb. \$33.46, skupaj od kluba \$123.46; Chas. Pogorelec \$2.50; Jacob Muha \$2.00; Frank Peterlin \$2.50, skupaj \$128.21.

Bridgeport, O. Konferenca klubov JSZ in društev P. M. \$5; po 50c: Frank Završnik in Frank Primožič; Louis Pavlinich 35c; po 25c: Joseph Skoff, Nace Zlemberger, Louis Gorenc st., Louis Zupančič, John Slanovec, Joseph Snoy, Martin Kosa st.; Chas. Habe 20c; po 15c: Frank Mihele in John Grill; po 10c: Frank Wočko, Joseph Subie, John Mauri, Frank Podobnik, John Rebol in Albi na Kravanja; M. Brecl 5c, skupaj \$9.25. (Nabral in poslal Jos. Snoy.)

Willard, Wis. — August Bizjak \$1.

West Allis, Wis. — Klub št. 180 JSZ \$5.00.

Sheboygan, Wis. Frank Stih \$1.30.

Newburgh, O. — Klub št. 28 JSZ \$5.00.

Skupaj v tem izkazu \$149.76, prejšnji izkaz \$334.81, skupaj \$484.57.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

AUGUST
CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 49 JSZ v nedeljo 7. avgusta na Petrichovi farmi na Bishop Road.

SEPTEMBER
PRESTO, PA. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice ter piknik, v nedeljo 11. sept. 1938 v Presto parku.

OKTOBER
CHICAGO. — Koncert "Save" v nedeljo 23. oktobra v dvorani SNPJ.
BURGETTSTOWN, PA. — Veselica kluba št. 19 JSZ v soboto večer, 29. oktobra v Slovenskem domu.

NOVEMBER
CLEVELAND, O. — Koncert soc. "Zarje" na Zabvalni dan 24. nov. v auditoriju SND.

CHICAGO. — Dramska predstava kluba št. 1 v nedeljo 27. novembra v dvorani SNPJ.

DECEMBER
CHICAGO, ILL. — V soboto 31. decembra Silvestrova zabava kluba št. 1 v dvorani SNPJ.
COLLINWOOD, O. — Veselica kluba št. 49 JSZ na božični večer 25. dec. v Slav. del. domu.

1939.
CHICAGO. — Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 26. februarja v dvorani SNPJ.

CHICAGO. — Koncert "Save" v nedeljo 23. aprila v dvorani SNPJ.
(Tajniše klubov in kulturne oddelke klubov ter tajniše konferenc prosimo, da nam sporoče vse svoje prireditve za uvrstitve v to kolono in da nam pošljejo popravke, ako se podatki o priredbah napačno zabeležijo.)

Nacionalizem je otroška bolezen: osepnice na človeštvu.

PALANDECH'S TRAVEL BUREAU

Folklore Radio Program

Every Sunday from 1 to 2 P. M.

Station WWAE — 1200 kilocycles

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$8.00.

pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

ZA LČNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

ZASLUŽNI MOŽJE

FRANK S. TACHAR

Pod tem naslovom bom v tej koloni včasih pisal o zaslužnih, to je o ljudeh, ki imajo resnično ali pa samo dozdnevno — narodno; ali pa celo svetovno zaslugi bodisi v eno ali pa v drugo smer — in morda nikjer.

V predzadnji številki Proletarca sem omenil proslavo petindemdesetletnice bitke pri Gettysburgu, ki je zadala prvi večji poraz južnim državam v ameriški civilni vojni, katere se je udeležilo nad dva tisoč veteranov, ki so se takrat tepli na obeh straneh.

Danes bom pisal samo o enem, ki se je dotične bitke udeležil kot poveljnik konjenice — in zato je najbrž stal na kakem gričku za drevesi ter "vohal" napad. Res, silno "junaksko" je gledati iz grmičevja, ko drugi sekajo človeške glave kot Texanci zeljate glave meseca aprila... Možno je, da je bil v vojni prišel v past Indijancev na zapadu ter bil potolčen s četo 264 vojakov do (vključujoč) zadnjega moža.

Ta bivši veteran civilne vojne in poznejši krotilec Indijancev po zapadu, ki je bil rojen leta 1839 v New Rumley, Ohio, je bil sloveči podpolkovnik George Armstrong Custer, o katerem ste gotovo slišali, ali pa videli sliko njegovega "zadnjega boja", ki je včasih kinčala vse javne lokale po zapadu.

Med civilno vojno leta 1863, ga je sicer general Pleasanton imenoval za brigadnega generala michiganskih prostovoljcev, ki so se udeležili bitke pri Gettysburgu. Pozneje je poveljeval celi diviziji, ne da bi mu kdo bil dal generalsko saržo. Šele po civilni vojni, leta 1866, v starosti 27 let, je bil uradno iz Washingtona imenovan za podpolkovnika sedme kavalerije ter poslan na državo Kansas s Hancockovo ekspedicijo proti Cheyenne Indijancem. Tako se je pričela njegova divjezapadna karijera, ki je končala deset let pozneje, to je 25. junija 1876, ob reki Little Big Horn v takratnem teritoriju in sedanji državi Montani.

Njemu na čast se zdaj vije Custer Battlefield Highway iz Des Moines, Iowa pa do Glacier National parka v severozapadni Montani, kakih 1.500 milj daljave, z mnogimi zanimivostmi za turiste na obeh straneh ceste. Na pozorišču boja je pokopališče padlih vojakov z njegovim spomenikom, kar tudi spada med znamenitosti, katere si navadno izletniki ogledajo.

O Custerjevemu življenju, in še s posebnim ozirom na to njegovo zadnjo bitko, je bilo napisanih več knjig, v katerih se mnenja posameznikov nekoliko v navzkrižju glede pravega vzroka masakra. Verjetna pa je trditev, da so takozvani vladni civilni agenti krivično in nepošteno postopali z žetaki dovolj zatiranimi Indijanci, ki so se nato včasih dvignili iz svojih takrat že odmerjenih rezervacij ter si skušali s silo priboriti vsaj nekaj pravice. Custer pa je naletel s svojo malo četo na veliko premoč, ki je bila poleg tega še upravičeno razkačena. Drugo mnenje pa pove, da je bil Custer zelo častihlepen človek, ki je silno rad pokazal "junakstvo", kadar je imel on sam vrhovno poveljstvo.

Ko je Custer dobil netočno poročilo svojih vohunov, da je indijanska četa (vojniki iz rodu Sioux) pred njim primeroma majhna, se ga je lotila želja, da bi takoj obračunal z njo, in s tem pridobil kredit v Washingtonu. Čakati bi imel še en dan, da bi ga došel general Terry s čelo posadko, ki je takrat imela v oskrbi kontrolno okrožje. Njegova četica je bila samo prednja straža in ni imela naloge izvesti boja. Napadel je torej s tem svojim oddelkom šest tisoč mož primeroma dobro oborožene indijanske armade — in predno je spoznal pomoto, je bil že obkoljen. In tako je padel ta vojak — ki je bil prej nepredviden kot pa junak — s čelo četo vred po številu 264 mož, predno je zamogla priti pomoč.

Pozneje preiskave so dokazale, da je bil napad nepošten, čeprav je bilo naročeno

po ministrstvu notranjih zadev iz Washingtona, da naj vojašvo požene Indijance nazaj na njih rezervacije, ker so se faktično še vedno nahajali na zemlji med rekama Big Horn in Little Big Horn, ki je takrat po veljavno podpisani pogodbi, potrjeni v senatu Združenih držav, še vedno spadala prvotnim lastnikom.

Bile so torej nepremišljene pomote, nagon po ropu, želja po osvojevanju in časti, ter končno predrzna nepredvidnost, ki so rodile tega zgodovinskega "junaka" — in to šele potem, ko je uvidel, da mu je bila pot za beg zaprta...

Na podlagi teh dejstev je vsa njegova čast in slava pretirana — čemur se jaz ne odkrižam! Simpatiziram pa z ostalimi 263-temi, ki so morali ubogati povelje, čeprav jim to zdaj nič ne more koristiti.

Pozneje sem se prepričal sam v sličnih situacijah, da mnogi vojaški poveljniki zaslužijo vislice namesto raznih križcev, medalj in spomenikov. Sploh pa vse te čestitke niso namenjene "padlim junakom", pač pa doraščajočim fantom, da jih absorbirajo in ko pride čas, napolnijo vrste vseh armad za novo svetovno klanje.

OTON BAUER

Poročali smo, da je v Parizu dne 4. t. m. jutraj ob treh za srčno kapjo nenadoma preminul avstrijski emigrant s. dr. Oton Bauer. Sodrug Oton Bauer je bil star šele 57 let.

Sodrug Oton Bauer je moral bežati iz Avstrije ob krvavem nasilstvu klerikalnega kanclerja dr. Dollfusa 1934. Bežal je z mnogimi drugimi emigranti v Čehoslovaško v Brno, kjer je emigracija pozneje izdajala tednik "Arbeiter-Zeitung", ki se je razširjal po hermetično zaprti Avstriji v 60 do 70 tisoč izvodih. Urednik listu je bil dr. Bauer. Bil je tudi urednik revije "Der Kampf". Politične intrige in boj kot Čehoslovake zaradi te politične emigracije so povzročile, da se je moral list preseliti v Francijo in z njim tudi dr. Bauer.

Oton Bauer je po smrti pokojnega s. Viktorja Adlerja v povojni dobi najagilnejši politični propagator, ki je z logično doslednostjo največ pripomogel s svojimi razpravami in propagando, da je avstrijsko delavstvo politično ostalo enotno. Dr. Bauer je bil ruski vojni vrtnik. Poznal je revolucijo v Rusiji in nje težkoče in boje, iz katerih se je učil sam in poveljeval o njih svoje pristave v Avstriji, kjer je z vso vehemenco propagiral logiko političnega delovanja socialne demokracije, ki jo je po svojih izkušnjah spoznal za pravilno in dobro. Če je pozneje Dollfuss kravato triumfalno, se je zgodilo to proti njegovim naziranjem.

Oton Bauer je zagovarjal absolutno aktivnost in sodelovanje v vsem javnem življenju, dočim je faktično vodstvo avstrijske socialne demokracije nekaj pred tragičnim dogodkom poseglo po pasivnosti, po politiki pasivnosti, ki je neposredno omogočila, da je Dollfus in vsa njegova reakcija zahajala črna konja, dočim je bilo načelo Bauerja, da je potrebno v delavskem gibanju dvojno: aktivnost in sodelovanje kulturno visoko stoječe delavske organizacije v svrhu političnega vpliva do zmage.

Opravičeno je avstrijska reakcija imenovala dr. Bauera avstrijskega "boljševika", ker se ga je najbolj bala zaradi njegove izredne inteligence. Avstrijskim socialdemokratom doma in v emigraciji izrekamo ob tej veliki izgubi svoje iskreno sožalje.

Dr. Oton Bauer je bil rojen na Dunaju dne 5. septembra 1881. Njegov oče je bil solastnik neke predilnice blizu Richenberga na Češkem, kjer je dovršil gimnazijo, potem pa je na dunajski univerzi študiral pravo. Ze kot študent je pod vplivom Viktorja Adlerja vstopil v socialno demokratsko stranko, v kateri se je potem vse življenje živo udeleževal s peresom in besedo: bil je V. Adlerjev tajnik in kmalu iz-

voljen v parlament. Kot oficir je leta 1915. prišel v rusko vojnno vjetništvo in je bil leta 1917. kot vojni invalid izmenjan ter se je vrnil v domovino. Ko je leta 1918. Viktor Adler umrl, je kot njegov tajnik prevzel ob prevratu Oton Bauer posle državnega podtajnika v ministrstvu zunanje politike, katero funkcijo je pa že 25. julija leta 1919. odložil in je oktobra istega leta tudi izstopil iz vlade, ki ji je pripadal kot predsednik komisije za socializacijo. Od takrat dalje je bil v dunajskem parlamentu eden izmed najvažnejših voditeljev socialne demokracije in je bil cilj najlutejših napadov avstrijske reakcije, zlasti po letu 1927., ko je na strankinem kongresu v Linzu bil osvojen njegov radikalni strankin program. (Iz "Del. Politike".)

Samcat preko Atlantika

Ob času, ko se je Howard Hughes odpravil na svoj polet okrog sveta in Newyorčani niso videli nič drugega, je pristal na newyorškem letališču 31-letni ameriški Irec Douglas P. Corrigan, ki je bil napravil polet brez pristanka iz Californije, v devet let starem, \$900 vrednem enomotornem letalu, katero je kupil l. 1935. za — \$315. Nekaj dni po Hughesovem povratku se je Corrigan spet dvignil v zrak in odletel "proti Californiji". In ko so že vsi mislili, da se je izgubil ali ponesrečil, ker ni bilo nobene glasu o njem, je 23 ur po njegovem odletu prišla vest, da je pristal na — Irskem. Atlantik je premeril v 23 urah in 13 minutah. Njegovo letalo je pravečata "stara škafka", brez vsakih modernih navigacijskih instrumentov. Polet je napravil brez dovoljenja zveznega urada za zračni promet, ki mu je to dovoljenje že dvakrat odklonil, zato je dal listom izjavo, da je priletel na Irsko "po pomoti", češ, letel je nad oblaki in mislil, da leti proti Californiji... Irski šaljivec!

Nasprotujejo povečanju moči predsedniku

Ko je zvezni senator Pittman pred kratkim namignil, da bo Rooseveltova vlada zahtevala od prihodnjega kongresa večjo moč za predsednika v okvirju nevtalnostnega zakona, se je takoj oglasilo pet mirovnih organizacij, ki so izjavile, da bodo odločno nasprotovale vsakemu takemu poskusu. Te organizacije so: National Council for Prevention of War, Women's International League for Peace and Freedom, World Peaceways, Fellowship of Reconciliation in Keep America Out of War Congress. Vse te organizacije stoji na stališču, da bi bilo nevarno, ako bi imel predsednik preveliko moč v zunanji politiki in obenem opozarjajo na zunanjepolitične smernice Wilsonove administracije, ki so privedle deželo v vojno. O vojni in miru naj odloča kongres, pravijo, kar je njegova ustavna pravica.

Gov. Davey in fašist Gerald Smith

Newyorški New Leader poroča iz Akrona, da znamenja kažejo, da ima louisianski pastor Gerald Smith, pristaja na politični naslednik pokojnega Huey Longa, tesne zveze z guvernerjem Martinom Daveyjem, demokratom, ki se bori za ponovno izvolitev. (To je tisti Davey, ki je poslal državno milico proti stavkujočim jeklar-skim delavcem.) Poročilo pravi, da se poslužujejo Daveyjevi kampanjski voditelji istih naslovnih list kot Smith, državni uslužbenci, ki morajo ubogati guvernerja, so delili vstopnice za Smithov shod in radijski čas, rezerviran za Daveyja, je bil enkrat prepuščen Smithu. Smith je fašističnega mišljenja in tudi hud sovražnik CIO, da guverner Davey ni prijatelj slednjega je pa tudi jasno, saj je šla delavska nestranskarška liga CIO v boj, da ga porazi v primarnih volitvah.

Nezaposlenost na Češkem

Iz nedavno objavljene vladne statistike je razvidno, da je bilo meseca marca na Čehoslovaškem 484.506 nezaposlenih delavcev.

PASJI INVALID

Ko je pes Edwarda Dillinga iz Bostona zadel mrtvoud v zadnje noge, mu je Dillinga napravil voziček, ki je pripet nanj, da spet lahko teka okrog.

Os Rim—Berlin na delu

Nameravani obiski madžarskih vladnih predstavnikov v Rimu in Berlinu kažejo, da gre za akcijo, ki se tiče srednje Evrope in vzhoda. Najprej obišče madžarski regent Horthy Berlin, za njim madžarski predsednik vlade Imredy in zunanji minister Kanya Rim. Madžarski list "Vivadat" trdi celo, da obišče septembra meseca sam nemški kancler Hitler Budimpešto. Kakor je videti, kuhajo prav pridno evropsko juho, ni pa jasno še, kako bo teknila ta juha socialno bolni Evropi.

Komunisti bi radi 'čistili' WPA

New York. — Vodstvo komunistične stranke je naročilo svojim ljudem pri WPA, da začno kampanjo proti vsem delavcem pri Writers' Projectu (agencija religije uprave, kjer so uposleni pisatelji, novinarji itd.), ki so znani kot nasprot-

niki Stalinovca režima v Rusiji in njegovih pristašev v Ameriki. To bodo skušali doseči s tem, da bodo očrnilli te delavce kot nezmerno itd. Istočasno je bilo naročeno, da se izrine iz te organizacije brezpolni Workers' Alliance vse članke, ki niso prijatelji komunistične "nove linije" ali stalinizma. Tako poroča New Leader.

Mussolini v strahu pred Hitlerjem

London. — Evropski politični opazovalci so mnenja, da tiči za nameravanim preganjanjem italijanskih Židov, ki jih je vseh skupaj manj kot 50 tisoč (med 40 milijoni Italijanov). Bojazan Mussolinija pred Hitlerjem, pred katerim ima najbrž strah, odkar je pomaknil nemške meje do Brenerja. Zato se mu želi prikupiti s posnemanjem njegovega antisemitizma.

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

ZA MESEC JANUAR 1938.									
Država in mesto	Rebne	Dualne	Izjemne	Mladinske	Prejemni	Gl. stanu stranke	Dr. in okr. organ.	Kev. fond JSZ	
ILLINOIS:									
Oglesby	—	8	—	—	\$ 2.80	—	—	—	\$.80
La Salle	4	5	5	—	3.20	—	—	—	.90
Waukegan	18	9	—	—	8.55	—	—	—	2.70
Chicago št. 1	48	36	—	—	27.00	19.45	12.80	—	8.40
INDIANA:									
Clinton	1	2	—	—	1.00	.45	.30	—	.30
KANSAS:									
Arma	3	8	3	—	3.85	1.80	1.10	—	1.10
MICHIGAN:									
Detroit št. 115	18	4	—	—	6.80	3.30	2.20	—	2.20
OHIO:									
Cleveland	96	48	48	—	48.00	—	—	—	14.40
Girard	10	—	—	—	3.00	—	—	—	1.00
Newburgh	4	—	2	—	1.30	—	—	—	.40
Collinwood	24	—	—	—	7.20	—	—	—	2.40
Bridgeport	4	6	5	—	3.55	31.55	19.20	—	1.00
PENNSYLVANIA:									
Sygan	11	—	9	—	3.75	2.10	1.10	—	1.10
WEST VIRGINIA:									
Pursglove	3	2	5	—	1.85	1.00	.50	—	.50
WISCONSIN:									
Milwaukee	24	24	24	—	16.80	8.40	4.80	—	4.80
Skupaj	268	152	101	—	\$138.65	\$68.05	\$42.00	—	\$42.00

ZA MESEC FEBRUAR 1938									
Država in mesto	Rebne	Dualne	Izjemne	Mladinske	Prejemni	Gl. stanu stranke	Dr. in okr. organ.	Kev. fond JSZ	
ILLINOIS:									
Member at large	6	—	—	—	\$ 1.80	\$.90	\$.60	—	\$.36
ILLINOIS:									
Springfield	3	6	2	—	3.10	—	—	—	.90
Chicago št. 1	24	12	—	—	11.40	—	—	—	3.60
Member at large	—	6	—	—	2.10	7.75	5.10	—	.60
INDIANA:									
Clinton	1	2	—	—	1.00	.45	.30	—	.30
MICHIGAN:									
Detroit št. 114	15	20	6	—	12.40	5.55	3.50	—	3.65
OHIO:									
Newburgh	4	1	—	—	1.25	—	—	—	.40
Piney Fork	6	2	—	—	1.90	1.95	1.30	—	.80
PENNSYLVANIA:									
Canonsburg	4	4	2	—	2.70	—	—	—	1.56
Sygan	10	—	10	—	3.50	—	—	—	1.00
Moon Run	8	4	5	—	4.05	—	—	—	1.20
West Alliquippa	—	—	29	—	1.45	6.80	3.00	—	—
WISCONSIN:									
West Allis	10	12	—	—	7.20	—	—	—	2.20
Sheboygan	—	—	10	—	.50	3.80	2.20	—	—
Skupaj	91	69	64	—	\$ 54.35	\$27.20	\$16.00	—	\$16.51

ZA MESEC MAREC 1938									
Država in mesto	Rebne	Dualne	Izjemne	Mladinske	Prejemni	Gl. stanu stranke	Dr. in okr. organ.	Kev. fond JSZ	
ILLINOIS:									
La Salle	6	10	12	—	\$ 5.90	—	—	—	\$ 1.60
Springfield	3	8	—	—	3.70	—	—	—	1.10
Chicago št. 1	24	24	—	—	15.60	—	—	—	4.80
Waukegan	—	—	—	—	—	—	—	—	.75
Oglesby	—	16	—	—	5.60	14.25	9.10	—	1.60
INDIANA:									
Clinton	1	2	—	—	1.00	.45	.30	—	.30
KANSAS:									
Arma	1	4	9	—	2.15	1.20	.50	—	.50
MICHIGAN:									
Detroit št. 114	—	20	20	—	8.00	4.00	2.00	—	2.00
OHIO:									
Bridgeport	14	8	16	—	7.80	—	—	—	2.20
Girard	—	10	—	—	3.50	—	—	—	1.10
Newburgh	4	—	2	—	1.30	6.30	3.60	—	.40
PENNSYLVANIA:									
Canonsburg	5	5	3	—	3.40	—	—	—	.36
Sygan	8	—	12	—	3.00	—	—	—	.80
Burgettstown	3	9	—	—	4.05	5.25	3.00	—	1.20
WEST VIRGINIA:									
Pursglove	2	4	2	—	2.10	1.00	.60	—	.60
WISCONSIN:									
Milwaukee	24	24	—	—	15.60	7.20	4.80	—	4.80
Skupaj	95	144	76	—	\$ 82.70	\$39.65	\$23.90	—	\$23.95

TAJNISTVO J. S. Z.

KDO JE KRIV?

Demokracija ni kriva za današnje stanje v Evropi, pač pa tisto, kar so ponekod odločujoči činitelji iz demokracije napravili. Iz svojih čisto osebnih ali ozko stanovskih in strankarskih interesov so si prikrojili neko politično atrapo, ki jo radi lepšega še vedno imenujejo "demokracijo". Splošni politični morali so manj škodljivi odkriti avtokratski režimi, kakor pa režimi, ki niso nič manj avtokratski, a se hinavsko odevajo s plaščem demokracije. Še je, hvala Bogu, na svetu nekaj pravih demokracij; kjer demokracija ni še izgubila prav nič na svoji veljavi. O "krizi demokracije" govorimo samo v deželah z ono hlinjeno, lažljivo demokracijo.

Diktatorski bankrot

V "Pariser Tageszeitung" piše slavni nemški pisatelj Thomas Mann: "Če gledamo brez strasti, lahko opazimo, da diktature ne uspevajo, da so osnovno že v neredu in še preden postanejo same po sebi absurde, bodo morale spoznati, da jih mladina zapušča. Hipotetični čar, ki je nekaj časa zahajal iz teh enakomerno potlačujočih idej, imenovanih fašistične, gine. Vsa privlačnost novega, upanja, bodočnosti in resnično radostne mobilizacije duha je sedaj na strani svobode in človeštva, novega dovršenega človeštva, za katero se je še vedno treba bojevati, za katero je treba delati, katero je treba šele doseči, resnico ljubečega človeštva, enako močnega v ohranjanju kakor v novotarstvu, človeštva, ki bo po našem globokem prepričanju določalo duševno ozračje jutrišnje Evrope."

Kje so naprednejši?

Na posebni anketi so se morali dijaki gimnazije v Nišu v Srbiji izjaviti o najpomembnejši osebnosti v naši domači zgodovini. Zanimivo je, da so se srbski dijaki v veliki večini izrazili za hrvskega kmečkega upornika in mučenika Matije Gubca. Pri anketi so se pa dijaki na hrvatskih šolah razvzemali predvsem za stare hrvatske kralje in to predvsem za tistega izmed njih, ki je prejel od papeža zlato bulo v priznanje za svojo gorečnost.

Gen. Franco odlikuje svoje zaveznike

Španski uporniški general Franco je podelil dva visoka odlikovanja nacijskemu maršalu Goeringu in Mussoliniju, vemu zunanjemu ministru Ciano, da tako pokaže svojo hvaležnost za pomoč, ki je je deležen ves čas upora proti vladi, kateri je nekoč prisegel zvestobo. Rabelj se laska rabljem!

Novica za delavce

Neki izumitelj po imenu Alfred F. Ischinger je dal patentirati stroj, ki naenkrat avtomatično izdeluje po 26 ženskih nogavic, brez da bi potreboval nadzorstvo kakega izvežbane delavca. Samo na gumb je treba pritisniti in 26 nogavic je istočas

Security Funds Go For Government Expence

The use of social security tax money for the payment of the ordinary expenses of the government continues to draw criticism and defense.

In a letter to the American Labor Legislation Review, Arthur J. Altmeyer, chairman of the social security board, defends it. He says the money, totaling \$595,100,000 up to the end of last February, is invested in 3 per cent special treasury notes, and these are as good as any government bonds in which insurance companies invest their surpluses.

Of course they are good; that is not the point. In case the government keeps on borrowing, the bonds might sell for less than par when the money is wanted, and, as there might at that time be many times as much of it invested in these bonds, the social security fund might lose several hundred million dollars by selling them below par; but that also is not the point.

The point is that the administration and the congress have, in this foxy way, provided the government with what will eventually be billions of dollars for current expenses by unnecessarily taking it out of the wages of the poor, and has thus avoided adequately taxing the rich for the running expenses of the government. The chairman does not answer that, and we do not think he will try to answer it.

The taxes on the poor could have been made low enough to bring in only the amount needed for social security purposes from time to time. Or these taxes could have been omitted and the money could have been borrowed from time to time as needed. Or the money could have been raised by taxing those most able to pay. In any event, even if the wages were taxed enough to pay the way of the administration of the social security act, the current expenses of the government should be raised by taxing those most able to pay, not by taxing the wages of the poor.

The avowed object of the social security act is fine. It can stand a good deal of fixing before thoughtful observers will become wildly enthusiastic about it.

—The New Milwaukee Leader.

CRISIS IN U.A.W. NEAR AS INNER STRIFE RISES

Detroit Local Heads Urge Lewis Not to Intervene — Pro-Martin Group Plans to Visit the C.I.O. Chief

With the trial of the suspended executive officials of the United Automobile Workers' Union scheduled for next Monday, the taking over of large local unions in Milwaukee and North Tarrytown, N. Y., by the national administration, and several requests made to John L. Lewis, CIO chief, to intervene, that organization has passed to a further stage in the crisis due to inner intrigues of political groups to control the union irrespective of the welfare of the hundreds of thousands of members.

The Allis-Chalmers local in Milwaukee was taken over and its officials suspended because a small meeting of the members voted to pay the union's dues to the suspended secretary-treasurer, George Addes. Harold Christoffel, president of the local has resigned from the Socialist Party while under charges of being a Communist, and Christoffel has wired his version of the taking over of the local to Lewis by saying that "strongarm thugs" had raided the union.

New York Local Involved

Meantime, a number of presidents of local unions in Detroit are urging Lewis to keep out of the mess while a group of local union presidents supporting Martin were to see Lewis this week.

An action similar to that taken in Milwaukee was taken at North Tarrytown, N. Y., when ten officers of Local 118 with 2,000 members were removed, which was followed by the announcement that the officers will fight the ouster. This local is said to have protested against the suspension of the five national officers.

Here again the charge is giving Communism priority over union affairs and problems, and certain members assert that they had asked the national office to intervene. The ousted officials declare that they will continue to function and will carry their case into the courts. Meantime, the local is temporarily in the hands of a committee of 15 appointed by the representative of the national office who removed the old officials.

What is happening is an old story, a tragedy that came to the needle trade unions more than a decade ago and to other unions later. Members of Communist political organizations accepting instructions from their party chiefs regarding union policies brought havoc within unions ten years ago, and this is being repeated in the Automobile Workers' Union. Concerned with the routine duty of weathering the new depression and maintaining standards won in the past several years, organization of new unions has declined and no important moves for peace in the divided labor movement have been made for several months.

However, Charles M. Baker, suc-

cessor to Charles P. Howard as president of the International Typographical Union, has declared that pressure by members in both organizations is bringing a sentiment of reconciliation. He believes that peace will take the form of a workable compromise by which the CIO will concede a place to craft unions while the AFL will agree to industrial organization of the mass production industries.

Education of Immense Value

Education—economic education with the facts which science has accepted, attested, and given us is of the greatest value to labor. Without education we would wander as one lost in a forest without a compass, going around and around in a never-ending circle, with no hope of an ultimate goal. Education gives us knowledge. It has marked the dangerous places in our social wanderings so that we avoid them and thus prevent the recurrence of a former disaster. Without education and experience our efforts would be aimless even should we have any desire for improvement.

Every manifestation of social unrest, every change in the structure of society has its educational value and there is no limit to the field from which we make our observations and calculations. Things and occurrences trifling in themselves, when rightly seen and rightly understood, may be fraught with great import and of great value to labor in its struggle toward higher things.

Since education is what is most lacking in labor's equipment for this struggle, it ought to be the duty of every socialist to do all in his power to educate both himself and his fellows in a knowledge of economics. Advantage should be taken of every opportunity to acquire economic knowledge, and the meeting-room with its opportunities for discussion should not be neglected. Sometimes a great deal of valuable time is wasted in our meetings discussing points of order and needless disputes on delicate points of parliamentary law; this could be avoided often by the chair, but in a great many cases it is caused by a dearth of subjects of sufficient interest to create intelligent discussion. If we had a little more education along economic lines subjects for improving our minds with debate would be plentiful.

—Bakers' Journal.

It is easy to look down on others; to look down upon yourselves is the difficulty. — Peterborough.

PIONEER ANNUAL PRIZE AND JUVENILE PICNIC, JULY 31

What usually is the largest picnic each summer among Slovenes in Chicago, attracting the greatest number of our people, will be held at Steinar's Red Gate Grove, Sunday, July 31, 1938.

This will be the well-known Pioneer Lodge Annual Prize and Juvenile Picnic. The many features on the program will include: games, races, dancing, refreshment, etc. Music by the well-known Steve Palla and his orchestra. There will be prizes galore, one of the main attractions being the \$50 cash gate prize.

Juvenile members of the Pioneer lodge, as well as the young and old folks, look forward to this picnic with a good reason — they feel assured of having the best time of the whole summer.

Illinois Labor Party Completes State Labor Ticket—Launches Campaign

The Illinois Labor Party has announced the completion of its state wide ticket with the nomination of Wesley Hildebrand of Chicago, for the office of Clerk of the Supreme Court on the Labor Party ticket.

Petitions are already in circulation in Chicago for the placing of the ticket on the ballot. The Labor Party has designated Edward L. Adams Jr. of Downers Grove, as down state campaign manager, and Mr. Adams will start a tour of down state counties this week for the purpose of setting up local committees and organizing for the state campaign in Chicago, Decatur, DuQuoin, Carbondale, West Frankfort, Granite City, East St. Louis, Gillespie, Hillsboro, and Taylorville.

A. McDowell, recently appointed General Campaign Manager for the Labor Party announces that meetings of Jewish Czechoslovakian labor groups were held recently in Chicago's west side, and support pledged from organizations representing a large section of these communities.

Other candidates of the state labor ticket for which petitions are now in circulation are:

Frank McCulloch, Evanston, Illinois, United States Senator.

Joseph M. Jacobs, Chicago, Ill., Congressman at Large.

Bert H. Nelson, Chicago, Ill., Congressman at Large.

John G. Ensriff, Aurora, Ill., State Treasurer.

Meyer Halushka, Chicago, Ill., Superintendent of Public Instruction.

Maynard C. Krueger, Chicago, Ill., Trustee of the University of Illinois.

Ina M. White, Chicago, Ill., Trustee of the University of Illinois.

The Labor Party is putting up what campaign manager McDowell expects to be the only full labor ticket in the field this year. Negotiations are under way with the Socialist and other minority parties, traditionally on the ballot up to this year, to leave the field clear of these organizations which in the past have put up party tickets in the state wide election. Final announcements on this are expected around the first of August.

JOHNSTOWN NEWS

By KAR JON

Relief Stations—Busiest

Back into print with news of our local happenings here and in near-by communities. It's not news, but anyway, we have a "business recession" here as elsewhere. The mills and mines are practically at a standstill. About the only activity there is, is down at the relief station where staff workers had to be increased to take care of the ever increasing army of unemployed. And sometimes those boys have to work overtime, too!

Our Mayor in Hot Water

The mayor of Johnstown is in hot water again. He and one of our councilmen were arrested on charges of bribery, extortion and malfeasance. The charges are based on alleged unlawful receipt of \$36,449.50 from Francis C. Martin, member of the Citizens Committee and C. R. Elliott, general manager of Bethlehem Steel, during the strike last summer. Danny says when this is over we'll not have to be ashamed of his record. Nobody is, but, "The Big House" from where he came, might be for not making a better citizen out of our mayor.

Political Compass

The CIO Kennedy forces were unable to defeat the regular Democrat machine in the recent primary election. John L. Lewis was painted as a big bad man by the regular crowd, but, he isn't such a bad fellow anymore now that they need his support to put their ticket across this fall. The "outsiders" tried to get in but the "insiders" kicked them out and now the "insiders" want the "outsiders" to help keep themselves in. Funny politics, eh?

Again the "Big Fish" Get Away

Bethlehem Steel, in a recent court action, defeated the Government in its efforts to recover \$20,000,000 which Federal attorneys charged was "extortionate" profit on a huge contract for building World War ships. But some 12 thousand small property owners in Cambria County were not lucky. Their properties were sold by the sheriff for back taxes.

Cultural Activities

In the way of cultural activities we can report that singing society "Jugoslavia" is still going strong. Some forty singers under the able direction of Ann Edleman, are now busily engaged with a fine program that will be given at the 20th anniversary of this singing society. The date and place will be announced later.

Picnics!!! Yes, we're going to have one of those affairs on Sunday, Aug. 28. The SNPJ Federation of this district will sponsor it, up at Krayn, Pa. According to rumors, a dandy program has been arranged, so we'll reserve that date for a good time.

Meeting Old Friends

Over in Herminie where the SNPJ lodges recently celebrated their anniversary, we had the pleasure of meeting the Jartz's and Medveshek's of Cleveland. With Anton Zornik, Frank Gradshek and the Cleveland

visitors, we had a fine discussion about the Non-Partisan League, the Socialist Party, our Federation, etc. It sorta' felt good to meet with "old cronies" and talk about things in which we're all interested.

Oceans of Beer

According to the Womens' Christian Temperance Union of Cambria County, we guzzled up approximately 4 million dollars' worth of intoxicating liquors last year in Cambria county alone. We'll have to go some to reach that record this year, now that we have so many payless pay days. But what worries me more is that since 479 communities in Pennsylvania went dry last year under local option, the bartenders in my district may some day be shoving a glass of "cow juice" under my nose instead of my favorite drink.

THE LIFE OF A "SCAB"

A young girl climbed on her father's knee And said "Dear Papa, please do tell me Why are you lonely, why are you sad, Why do your old friends call you a scab?"

"I had true friends, Pet, long years ago But I've lost them all, you soon shall know I'll tell it all, Pet, tell all my shame I turned a scab, Pet, I was to blame.

Brave men were striking, stood side by side Striking for justice, striking for right I started with them, Pet, heart and soul

Then quit the brave men who made the goal. I thought it best, Pet, to turn a scab, Best to return to the job I had. That's why I'm lonely, that's why I'm sad,

That's why my old friends call me a scab. I'd give my life, Pet, had I known then The pride of standing with union men,

Take my advice, Pet, and always fight For justice, fair play, freedom and right."

In days of yore, if anyone missed a stage coach, he was content to wait two or three days for the next one. Now he lets out a squawk if he misses one section of a revolving door.

Look backward only to correct an error; forward, for the next attempt.

THE OTHER SIDE

Many drivers have driven at high speeds for years without mishap, says the Illinois Automobile Club. Unfortunately, there are many, many others who are not alive to tell their side of the story.

Just Another Column

By IVAN JONTEZ

Fruits of a Rotten Civilization

A news dispatch from Canton, South China, tells this:

"A United Press correspondent visited a lusty, squalling baby in Sun Yat-Sen Memorial hospital who was born when his mother was blown open by a Japanese aerial bomb. Red Cross workers found the baby a few feet away and took him to the hospital."

The baby lives. But, is it possible for a civilization to survive when it is so pitifully helpless in its efforts to convert man into a human being as is this so-called civilization of our day? I'm afraid its days are coming to a close unless it finds new moral strength within itself which it cannot possibly find within the present socio-economic set-up, based upon a false theory of "survival of the fittest." (Yeah, and a bomb, made by a cripple and released by another cripple, can tear to pieces the fittest man!) A civilization which allows "peace loving" nations to kill bombs to Fascist war-maniacs to kill innocent people and destroy centers of culture, or which allows a "war hating" nation to sell oil to the same maniacs who use it to fly their planes carrying those bombs, such a civilization really has no excuse for existence left.

From Horror to Beauty

It's true, as my friend, Joe, told in his column last week, that we have a beautiful lawn around the Center, with many lovely flower beds all around. One cannot help but admire it. Knowing that and being in need of relief, after finishing the above piece, I went out for a few minutes to admire the beautiful things nature is offering us and to forget all the ugly and crazy things men are doing. It helped. But still, I couldn't help being sorry for men who so blindly cause so much of ugliness and destruction and horror, instead of trying to make the world look still lovelier.

Strolling Along

You should see me walking to and from work, or, at noon, to my eating place! I never hurry. Why? There's no sense in hurrying to some place when I am not in a hurry to get there. The end is waiting somewhere just the same and, you bet, I won't miss it no matter how slow I walk the paths of my life. Besides, by taking my time I can always manage to observe at least a few of the beautiful things nature has planted around us. Hurrying crazily along I'd miss all that. After all, I never was supposed to be a "jumping bean..."

"Restless" or "Lonely"?

For the benefit of a friend of mine I must say that I see quite a difference between a "restless" man and a "lonely" one... The man he described as "moving through two doors like a tiger in a cage" seemed to me a rather lonely figure, not a restless one...

It Was a Lucky "Mistake"

They tell us that Corrigan's old flying jallopy which took him across the Atlantic to Ireland has no name. It wouldn't be a bad idea to name it "The Lucky Mistake."

Regards from Friends

Louis Jartz and his Betty sent us a card with nice regards from Johnstown, Pa., where they were visiting. Thanks. But, Louis, what's the matter with your old, once talkative, "bed-bug"? Dead or just sleeping? Why not wake it up?

We're Glad, Donald

Our old friend Donald J. Lotrich is out of the hospital and well on his way to complete recovery; and, we're mighty glad of it. We hope he will soon start writing for his old column again.

How about it, Don?

INTO THE LAND OF 10,000 LAKES

By JOSEPH DRASLER

Last week, vacationing in Minnesota, I had the very great pleasure of fishing some of that State's most famous pike waters, in the very heart of a glorious fishermen's paradise—White Iron Lake, Farm Lake, Garden Lake and on into the Kawishwi River.

It was, in fact, a dream come true, a long-awaited trip which I lived through in my imagination time after time, on each occasion giving free reign to my thoughts letting them go unbound and unfettered in happy revelry after monstrous fish—the kind that tear the last foot of line from your reel, smash your tackle, when hooked, and dance on the surface on their tails shaking their mighty jaws, and finally, tearing loose from your bait sending it flying yards up the lake and swimming away with a ha! ha! you fisherman.

At our destination, Pine Point Lodge, located about seven miles out of Ely, where we arrived on Sunday afternoon, we met and became acquainted with two enterprising young Slovene men making good in the tourist camp game; August Seliskar, proprietor of Pine Point Lodge, where one can get good housekeeping cabins, boats, canoes, minnows, guides and good fishing, and Frank Jenko, proprietor of Silver Rapids Lodge, where you can also get ideal accommodations. Both places accommodating hundreds of fishermen and hunters each season and both lodges I would highly recommend to sports lovers venturing into Minnesota fishing waters and vacationland.

Priceless, I've heard it said, are the soul-satisfying thrills and wholesome recreation that the sports lovers find in traversing the land of 10,000 lakes. Just so, we found it. Chains of clear deep lakes, most of which can be reached without portage, mountains covered with thick forests of pine, birch and northern spruce, odorless as a bouquet, solitary as a tomb, yet, full of life as a multitude. Most of the forest is second growth, the virgin forests there, as most everywhere else, being a thing of the past.

In some sections we found thick growths of poplar trees, and many signs of that once most famous fur bearing animal, now almost extinct, the beaver. Here, as in other states, the beaver is completely under control of the state game commission, and trapping or otherwise destroying beaver or beaver dams is entirely forbidden. In examining the beaver families' work, one of my companions, seeing it for the first time, was so impressed that he brought back to the city, one of the logs the beavers use in building their dams, which we found along the lake shores. Occasionally, a beaver family will build their dam at such a point in the river as to flood over much of the surrounding grounds. At such times, it becomes necessary to destroy the dam. It is interesting to note

that in destroying the dams, government men of necessity must use dynamite to tear apart the well constructed fabrication of logs, grass and weeds.

The country, as a whole, is considered Paul Bunyon country. Its beauty is easy for one to grow lyrical about. Among the many tall and wild Bunyon tales is the one about his changing camp sites daily because his heaps of coffee grounds grew so large as to force him to move on to a new spot. The mountains, there, remind one of such fantastic tales.

Never to be forgotten are the cool quiet evenings and the white butterflies—the living snow of summer whirling about in flakes in the shade—and twilight—a calm and celestial sadness like a shroud of mist—then night, and what the warbling of the evening forgets to say the humming of the night comes.

Mosquitoes! Surely we shall never excuse Pandora for her curiosity. Big, monstrous, well-fed fellows, always awaiting the chance to fly in as you open your cabin door. Zzzzz! Right around your ears as soon as you put out the lights and retire. A most unsatisfactory bed companion, this little pest. Well, there's no other recourse but smear your hands and face with mosquito dope then try to fall asleep to the accompaniment of its not too pleasant odor and the buzzing of mosquitoes off in the distance.

Oh, well, such is camp life. What's a mosquito in your coffee for breakfast or one buzzing around your ears when your mind is filled with thrills of the great outdoors?

(To be continued.)

SAFETY SLANTS

Your automobile has been developed and improved from year to year to bring pleasure and to give useful service, but you can make of it a veritable guillotine, says the Illinois Automobile Club. Drive sanely, safely and courteously, it will serve all its useful purposes and you will derive the joys it was intended to give; drive wantonly, recklessly and too fast for conditions and you deprive others of their lives under the wheels of the instrument of death YOU make out of your automobile.

Your English

As—as, So—as—Use "as—as" in an affirmative statement; "so—as" in a negative statement. Examples: "He is as good as I," but "He is not so big as my brother."

As for That or If—Never use "as" for "that" or "if." "I do not know as he is living" should read, "I do not know that (or if) he is living."

Any One, Anyone — "Any One" places the emphasis on "no"; "anyone" places the emphasis on "any."